

МЕТОДОЛОГИЈА

Истражување на потребите на училиштата за примена на видео содржини во едукативни цели и нивниот капацитет за развој во тој контекст.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЈА
ЗА ЕВРОПСКИ ОБРАЗОВНИ
ПРОГРАМИ И МОБИЛНОСТ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. Вовед.....	3
1.1 За проектот ...и Акција!.....	5
1.2 Цели.....	7
1.3 Активности и резултати од проектот.....	9
1.4 Предвидено влијание на проектот.....	12
2. Цели на проектот.....	14
2.1 Примена на видео содржини за едукативни цели.....	16
2.1.1 Северна Македонија.....	19
2.1.2 Бугарија.....	26
2.1.3 Словенија.....	29
2.1.4 Шпанија.....	44
2.1.5 Србија.....	55
3. Методологија.....	59
3.1 Проблем на истражувањето.....	59
3.2 Предмет на истражување.....	63
3.3 Цели и задачи на истражувањето (општа и специфична).....	63
3.4 Примерок прашалник.....	64
3.5 Методи на истражување, техники и инструменти.....	64
4. Прашалник.....	65
5. Анализа и интерпретација на резултатите од истражувањето.....	70
5.1 Анализа на резултати од прашалникот.....	72
5.1.1 Северна Македонија.....	72
5.1.2 Бугарија.....	75
5.1.3 Србија.....	77
5.1.4 Словенија.....	82
5.1.5 Шпанија.....	84
6. ...и Акција! партнери.....	88
6.1 Кинотека на Република Северна Македонија.....	88
6.2 Здружение традиции образование историја и култура.....	88
6.3 ЕДЦ Екседра Асоцијација за едукација во полето на природни науки, уметност и архитектура.....	88
6.4 Асоцијација Екстремундо.....	88
6.5 Ириг Мој Град.....	88

1. Вовед

Во последниве години, видео-онлајн учењето се појави како популарен и ефективен наставен метод во европските училишта. Пандемијата КОВИД-19 дополнително го забрза овој тренд, при што многу училишта усвоија модели на онлајн и комбинирано учење кои во голема мера се потпираат на настава базирана на видео. Според извештајот на Европската комисија, „Онлајн и видео учењето, обезбедуваат флексибилност, пристапност и персонализација на учењето, што потенцијално може да го подобри квалитетот и ефективноста на образованието“ (Европска комисија, 2020 година).

Истражувањето исто така покажа дека учењето базирано на видео може да го подобри ангажманот на учениците и долготрајноста на знаењето. Во студија спроведена од Универзитетот во Вашингтон, студентите кои гледале видео-предавања имале подобри резултати на испитите и покажале подлабоко разбирање на материјалот во споредба со студентите кои присуствувале на традиционални предавања (Guo et al., 2014). Слично на тоа, една студија на Универзитетот во Калифорнија покажа дека „студентите кои гледале видеа како надополнување на нивните материјали за курсот имале подобра меморија за информациите, подобри резултати на квизовите и имале повисоки вкупни оценки од студентите кои не ги гледале видеата (Young et al., 2013).“

Учењето базирано на видео, исто така, нуди поголема пристапност за учениците со различни потреби за учење. Според извештајот на УНЕСКО, „Видеото и мултимедијалните технологии можат да го направат учењето пофлексибилно, достапно и инклузивно за учениците со различно потекло и способности“ (УНЕСКО, 2013). Ова е особено важно за учениците со попреченост или оние кои живеат во оддалечени или недоволно услужени области.

И покрај зголемената популарност на видео учењето во европските училишта, има уште многу да се научи за неговата ефикасност и како најдобро може да се интегрира во образовниот систем. Како што е нагласено во Извештајот за мониторинг на образование и обука за 2020 година на Европската комисија: „целосниот потенцијал на дигиталното образование допрва треба да се реализира (Европска комисија, 2020 година, стр. 16).“

Овој извештај, исто така, ја нагласува важноста од подобрување на дигиталните компетенции на воспитувачите, интегрирање на дигиталните технологии во наставната програма и промовирање на иновативни педагошки пристапи кои го подобруваат учењето на учениците.

Овој проект, спроведен од И... акција! партнерите, се усогласува со повикот на Европската комисија за „повеќе истражување и евалуација на дигиталното образование на сите нивоа на образование и обука“ (Европска комисија, 2020 година, стр. 16). Покрај тоа, тој има потенцијал да им обезбеди на европските наставниците сознанија засновани на докази и практични алатки за да ја подобрат нивната употреба на видео настава во училищата. Целта на овој истражувачки проект е да се испита потребата за создавање видео содржини и примена за наставни цели во европските училишта и да се истражи капацитетот на наставниците за развој во овој контекст.

Овој проект ќе вклучи соработка помеѓу училиштата и наставници од различни европски земји за да се истражат следниве истражувачки прашања:

Кои се најефективните методи на настава базирани на видео?

Како може видео учењето да се интегрира во постојната наставна програма?

Кои се придобивките и предизвиците од видео учењето во различни предметни области?

Како видео учењето може да го поддржи развојот на вештините на 21-от век како што се критичко размислување, решавање проблеми и дигитална писменост?

Преку овој проект, имаме за цел да им обезбедиме на европските наставници сознанија засновани на докази и практични алатки за подобрување на нивната употреба на видео учењето во училищата. На крајот, ова ќе придонесе за подобрување на резултатите од образованието и ќе ги подготви европските ученици за предизвиците на иднината.

1.1. За проектот ...и Акција!

"И... Акција!" Проектот е меѓународна, Еразмус+ КА2 иницијатива предводена од Кинотеката на Република Северна Македонија со сеопфатна цел да го зголеми квалитетот на образовното искуство со беспрекорно инкорпорирање на видео содржини во наставната програма. Овој иновативен проект, планиран да трае две години од октомври 2022 до октомври 2024 година, делува како колаборативен потфат, обединувајќи разновиден конзорциум од партнерски организации од Бугарија, Србија, Словенија и Шпанија. Овие партнерски организации, обединети со нивната заедничка посветеност за трансформирање на образовниот пејзаж, ја здружуваат својата колективна експертиза и ресурси за да се залагаат за каузата за интегрирање на видео содржини во училницата. Поддржан од Македонската национална агенција за програмата Еразмус +, овој амбициозен проект е воден од визијата за искористување на огромниот потенцијал на видео содржините како разноврсна и влијателна алатка во областа на образованието. Проектот признава дека видео содржината, со својата единствена способност за вклучување на повеќе сетила, може да послужи како моќен медиум за подобрување на интерактивноста, ангажираноста и задржувањето на искуствата за учење. Со интегрирање на видео содржини во наставниот процес, наставниците можат да создадат извонредни, незаборавни и привлечни искуства за учење, што на крајот ќе придонесе за поефективен и побогат образовен процес. Камен-темелник на "И... Акција!" проектот е заложба за опремување на 80 наставници, извлечени од земјите учеснички, со потребните вештини и знаења за создавање висококвалитетна, едукативно вредна видео содржина. Оваа цел треба да се реализира преку серија обуки спроведени од професионалци од областа на видео продукција и монтажа. Овие сесии за обука ќе обезбедат практична настава, зајакнување на наставниците со технички и креативни вештини потребни за производство на привлечна видео содржина приспособена на нивните специфични наставни потреби. Со овозможување на наставниците да преземат активна и информирана улога во креирањето на видео содржини, проектот има за цел да го катализира збогатувањето на наставните методологии, диверзификацијата на ресурсите за учење и целокупното подобрување на искуството за учење на учениците.

Паралелно со неговиот акцент на промовирање на важноста на видео содржините и обука на наставниците за креирање видео, проектот е посветен и на спроведување на длабинско, систематско истражување за користењето на видеото за образовни цели, претставено во овој документ. Овој истражувачки потфат опфаќа истражување на тековните практики, поврзаните предизвици и согледаните придобивки од користењето видео содржини во училиштата низ земјите-учеснички. Истражувањето, исто така, ги истражува воочените бариери за интеграција на видео содржините и потенцијалните стратегии за надминување на овие предизвици. Наодите од ова сеопфатно истражување даваат вредни сознанија за моменталната состојба на користење на видео содржини во образованието, служејќи како основа за информирани препораки за тоа како видео содржините може поефективно и оптимално да се интегрираат во наставната програма што се движи напред.

"И... Акција!" проектот е заснован на принципот на соработка, здружувајќи ги партнерските организации од различни географски и културни контексти, како и различно потекло во образованието, истражувањето и создавањето видео содржини. Овој динамичен конзорциум на партнери ќе создаде заедничка мрежа на образовни професионалци, истражувачи и создавачи на видео содржини, кои ќе работат колективно на унапредување на интеграцијата на видео содржините во образованието. Оваа мрежа ќе послужи како динамична платформа за размена на знаења, споделување на најдобрите практики, ширење ресурси и поттикнување етика на иновации и креативност во областа на образованието. Преку овој заеднички пристап, проектот се обидува да поттикне трајна и широко распространета трансформација во образовниот пејзаж, застапувајќи ја причината за иновативно, ангажирано и ефективно учење и учење преку интеграција на видео содржини.

1.2 Цели

Застапување за важноста на видео содржините во образованието

"И... Акција!" проектот има за цел да го зајакне разбирањето и вреднувањето на видео содржините како клучна и трансформативна едукативна алатка. Со активно ангажирање на наставниците и училиштата во пет различни земји, проектот се обидува да ги истакне повеќеслојните придобивки што видео содржините ги носат во образовниот пејзаж. Овој ангажман е клучен за генерирање свест за бројните начини на кои видеото може да го подобри искуството за учење преку поттикнување на подинамична, интерактивна и визуелно стимулирачка средина. Иницијативата е фокусирана на охрабрување на образовните чинители да ги препознаат и прифатат предностите што ги нуди видео содржината во однос на ангажирање, задржување и креативност.

Развивање на вештини за создавање видео кај наставниците

Значајна компонента на проектот вклучува обезбедување обука на 80 наставници од земјите партнери за уметноста на создавање ефективна и привлечна видео содржина за образовни цели. Оваа обука е прилагодена да опфати спектар на нивоа на вештини, од основно до средно, осигурувајќи дека сите наставници-учесници можат да имаат корист, без оглед на нивното претходно искуство со создавање видео. Обуките ќе ги спроведуваат професионалци со долгогодишно искуство во видео продукција и монтажа и овој процес го води Кинотеката на Македонија. Целта е да се опремаат наставниците со вештини и знаења неопходни за производство на ангажирана, информативна и висококвалитетна видео содржина за нивните ученици. Со тоа, проектот има за цел да ги поттикне наставниците да преземат водство во креирањето на приспособени видео материјали кои се усогласуваат со нивните уникатни стилови на настава, барањата на наставната програма и потребите на учениците.

Истражување на моменталната состојба на користење видео во образованието

Со цел да се разберат преовладувачките трендови, предизвици и можности поврзани со употребата на видео содржини во образованието, проектот ќе спроведе сеопфатни национални истражувачки студии во секоја од земјите партнери. Овие студии ќе ја истражуваат улогата и влијанието на видео содржините во училиштата, обезбедувајќи вредни сознанија за тековните практики и степенот на видео интеграција во процесот на настава и учење. Понатаму, истражувањето ќе ги испита согледаните придобивки од користењето видео содржини, како и сите предизвици со кои се соочуваат наставниците при ефективно спроведување на видео ресурсите во нивните училници. Наодите од овие студии ќе бидат инструментални за идентификување на потенцијалните области за подобрување и предлагање активни препораки за оптимизирање на употребата на видео содржини во образованието. Со разбирање на моменталната состојба на користење на видеото, проектот има за цел да обезбеди насочена поддршка и ресурси кои се усогласени со специфичните потреби и цели на наставниците и училиштата во земјите учеснички.

1.3 Активности и резултати од проектот

Создавање на специјализирана онлајн платформа за насоки за создавање видео содржини

Составена и камен-темелник компонента на „И... Акција!“ проектот е развој на сеопфатна и посветена онлајн платформа специјално прилагодена да ги задоволи потребите на наставниците заинтересирани за создавање видео содржини за едукативни цели. Оваа платформа ќе функционира како складиште на ресурси, алатки и наставни материјали, насочени кон помагање на наставниците во целиот процес на создавање видео содржина. Ова ќе вклучува алатки за уредување видео, упатства чекор-по-чекор погодни за корисникот за различни нивоа на експертиза и илустративни примери на најдобри практики за создавање влијателни видео содржини за настава и учење. Покрај тоа, платформата ќе обезбеди пристап до заедничка заедница на едукатори, овозможувајќи им на корисниците да споделуваат искуства, да ги покажат своите креации и да разменуваат повратни информации.

Дизајнирана со фокус на пријателството и пристапноста кон корисниците, платформата се обидува да ги намали техничките бариери кои често ги одвраќаат наставниците да се впуштат во создавање видео содржина. Со обезбедување на еден центар со сите потребни алатки и ресурси, платформата се стреми да ги инспирира и да ги поттикне наставниците да го интегрираат видеото во нивните наставни методи, подобрувајќи го целокупното образовно искуство за нивните ученици. На овој начин, платформата има за цел да придонесе за тековната трансформација на образовните практики преку интегрирање на иновативни и интерактивни видео содржини.

Курсеви за обука на наставници за видео продукција и монтажа

Друга витална активност на проектот вклучува организација и испорака на практични курсеви за обука на наставници за видео продукција и монтажа. Овие обуки ќе се спроведуваат во земјите-партнери Македонија, Бугарија, Словенија и Шпанија и ќе примат вкупно 80 наставници, со по 20 учесници од сите земји учеснички на секоја обука. Овој пристап обезбедува разновидна и меѓукултурна средина за учење, поттикнувајќи размена на идеи и увиди меѓу наставниците од различни региони.

Овие обуки ќе навлезат длабоко во практичните аспекти на создавање и уредување видео, опремувајќи ги наставниците со опипливи вештини и техники кои можат веднаш да се применат во нивните училници.

Покрај техничките вештини, курсевите ќе се однесуваат и на педагошките размислувања, помагајќи им на наставниците да создадат видео содржини што се усогласуваат со образовните цели и го подобруваат учењето на учениците. Сесиите за обука ќе ги спроведуваат искусни професионалци од областа на видео продукцијата, кои ќе обезбедат висококвалитетна инструкција, персонализирано водство и практична пракса за учесниците. На крајот на краиштата, овие обуки имаат за цел да ги поттикнат воспитувачите да станат вешти во креирањето на привлечна, информативна и педагошки звучна видео содржина која го подобрува ангажманот на учениците, поттикнува подлабоко разбирање и обезбедува побогато и извонредно искуство за учење.

Промотивни конференции за прикажување на резултатите од проектот

За да се нагласи успешното завршување на проектот и да се споделат достигнувањата, искуствата и сознанијата собрани во текот на иницијативата, ќе се одржат промотивни конференции во Македонија, Шпанија и Бугарија. Овие конференции ќе служат како платформи за презентирање на резултатите од проектот, славење на работата и напредокот на обучените наставници и ширење на наодите од националните истражувачки студии за употребата на видео во образованието. Со свикување различни засегнати страни од образовната заедница, вклучително и едукатори, креатори на политики, истражувачи и практичари, конференциите имаат за цел да поттикнат дијалог и вкрстено опрашување на идеите околу улогата и важноста на видео содржините во образованието.

Овие настани ќе им овозможат на учесниците можности да се залагаат за континуирана и проширена интеграција на видео содржините во образовниот процес, да ги споделат своите искуства и најдобри практики и да придонесат за тековниот дискурс за иновативни и ефективни наставни методологии. Понатаму, конференциите ќе послужат како простор за прикажување и препознавање на достигнувањата на обучените наставници, истакнувајќи ги нивните придонеси за унапредување на полето на образованието.

На крајот на краиштата, преку овие конференции, проектот се стреми да остави трајно и позитивно влијание врз образовниот пејзаж со тоа што ќе фрли внимание на трансформативниот потенцијал на видео содржините и со инспирација и охрабрување на наставниците и креаторите на политики да продолжат со истражување на нови и иновативни пристапи во наставата и учењето.

1.4 Предвидено влијание на проектот

"И... Акција!" проектот, со своите широки и амбициозни цели, е добро позициониран да даде трансформативен и траен придонес во образовните сектори на земјите учеснички. Неговиот фокус на создавање видео содржини и искористување во наставниот процес несомнено ќе поттикне подинамична, попривлечна и подлабока образовна средина, оставајќи значително влијание врз начинот на кој образованието се испорачува и се доживува.

Наставниците кои учествуваат во овој проект не само што ќе стекнат непроценливи вештини за создавање видео содржини, туку и ќе доживеат промена во нивните наставни методологии. Вооружени со нови способности, тие ќе бидат подобро опремени за да создадат постимулативни лекции кои се грижат за различни стилови и преференции на учење. Способноста да се создаде приспособена видео содржина ќе ги поттикне наставниците да дизајнираат лекции што ќе го привлечат вниманието на учениците, ќе поттикнат подлабоко разбирање и ќе обезбедат поинтерактивно и незаборавно искуство за учење. Можностите за професионален развој понудени преку проектот ќе ја подобрат самоефикасноста на наставниците, ќе поттикнат поиновативен пристап во наставата и ќе придонесат за нивниот долгорочен раст на кариерата.

Училиштата кои прифаќаат интеграција на видео содржини ќе имаат значителни придобивки преку создавање поинтерактивна и попривлечна средина за учење. Употребата на видео содржини во наставната програма им овозможува на училиштата да понудат побогато образовно искуство кое привлекува различни модалитети на учење. Со обезбедување на мешавина од визуелни, аудитивни и кинестетички можности за учење, училиштата можат да ги задоволат потребите на поширок опсег на ученици и да ги подобрат севкупните академски перформанси. Згора на тоа, видео содржините им овозможуваат на училиштата да ги надминат географските и временските ограничувања, обезбедувајќи им на учениците пристап до прекумерно изобилство на ресурси и искуства кои можеби инаку не се достапни.

Надвор од непосредните чинители, влијанието на проектот ќе се почувствува низ пошироката образовна заедница. Истражувачките сознанија, ресурси, најдобри практики и искуства споделени преку проектот ќе обезбедат патоказ за другите наставници и институции заинтересирани да интегрираат видео содржини во нивната наставна програма.

Националните истражувачки студии спроведени како дел од проектот ќе понудат вредни податоци и сознанија за моменталната состојба на користење на видеото во образованието, помагајќи да се информираат идните политички одлуки, да се идентификуваат потенцијалните области за подобрување и да се обликува траекторијата на видео интеграција во училищата.

Онлајн платформата создадена од проектот ќе послужи како вреден и траен ресурс за наставниците кои сакаат да го искористат потенцијалот на видео содржините во нивните наставни практики. Со обезбедување пристап до алатки за уредување видео, упатства и најдобри практики, платформата ќе ги намали бариерите за влез и ќе поттикне повеќе едукатори да го истражуваат светот на создавање видео содржини. Овој бранувачки ефект ќе доведе до континуиран раст и усвојување на видео содржини во образовниот процес, поттикнувајќи поиновативен и подинамичен образовен процес.

Промотивните конференции одржани на крајот на проектот дополнително ќе го засилат влијанието на иницијативата преку прикажување на резултатите, достигнувањата и научените лекции. Овие настани ќе служат како платформи за споделување искуства, застапување за важноста на видео содржините во образованието и поттикнување заедница на едукатори и засегнати страни со истомисленици. Конференциите, исто така, ќе дадат можност да се прослават достигнувањата на обучените наставници и да се признае нивниот придонес за унапредување на полето на образованието.

Како заклучок, "И... Акција!" проектот се стреми да остави трајно и трансформативно влијание врз образовниот процес на земјите учеснички. Со опремување на наставниците со вештини, знаења и ресурси потребни за целосно искористување на потенцијалот на видео содржините, проектот има за цел да поттикне култура на иновации, креативност и инклузивност во процесот на настава и учење. Наследството на проектот ќе се рефлектира во континуираниот раст и интегрирање на видео содржините во училищата, подобрените методологии и искуства на наставата и поширокото усвојување на иновативни пристапи во образованието. На крајот, проектот се обидува да придонесе за поангажирана, интерактивна и збогатена образовна средина за сите ученици, наставници и образовни чинители.

2. Цели на проектот

Европските земји се придвижија кон различни акциони планови за дигитално образование и развој на рамка насочена кон видео содржини за образовни цели. Оваа рамка вклучува збир на дигитални алатки и стандарди за учење што треба да ги прават наставниците и ќе бидат интегрирани во „новата нормала“ кога станува збор за процесите на учење на далечина.

Со овој проект имаме за цел да придонесеме за развој на алатки и инфраструктура, за целосно спроведување на овој тренд на ЕУ. Видео содржините во образовниот процес се моќен тренд во однос на реформирање и модернизација на глобалната образовна средина. Образовните активности мора да се реформираат соодветно на времето во кое живееме и процесите на дигитализација бараат организациски промени. Со овој проект имаме за цел да ги зголемиме капацитетите и подготвеноста на давателите на образование да се прилагодат на предизвиците на дигиталната трансформација - поконкретно да можат да ги трансформираат нивните предавања во видео формати прифатливи за младите луѓе на денешницата.

Резултатите од овој проект ќе влијаат на квалитетот, стандардизацијата и организациските промени. Без модерен, транспарентен и кредибилен систем, модернизацијата на сите процеси на образование би можела да биде несигурна. Со овој проект ќе воведеме алатки и насоки во редовните системи на работа со видео содржини и ќе постигнеме компатибилност, како и стандардизација. Во рамките на овој проект образовните провајдери ќе се стекнат со вештини и потребни насоки за вакви активности.

Со производство на очекувани резултати од проектот, очекуваме да придонесеме во подобрувањето на обезбедувањето квалитет преку:

- Поддршка за наставните програми, базирани на резултати од учењето и микро-акредитиви
- Дефинирање правила и процедури за вклучување на учениците
- Изградба на стандардизирана дигитална инфраструктура за едукативни видео содржини. Резултатите од проектот се целосно во согласност со релевантните индикатори и системите за обезбедување квалитет.

Со овие резултати ќе има:

- Подобрување на транспарентноста и стандардите за квалитет;
- Олеснување на имплементацијата на европските инструменти од различни образовни области;
- Олеснување на потврдувањето на неформалното учење;
- Зголемување на вработливоста на учениците и уверување на довербата на работодавците дека достигнувањата и вештините во учењето се завршени;
- Зголемување на флексибилноста и можностите за наставниците;
- Подобрување на стратешката и меѓусекторската соработка помеѓу различните провајдери низ Европа и нивната интернационализација;

2.1 Примена на видео содржини за едукативни цели

Образовниот бизнис и системот тивко се менуваат во последните неколку години. Со зголемената употреба на видео во образованието, една работа стана јасна: не постои ограничување на бројот на ученици кои можат да се едуцираат преку Интернет. Во светло на пандемијата, каде што сите ученици и даватели на образование беа ограничени на своите домови, употребата на видео содржини стана уште поважна во контекст на обезбедувањето образование. Во образовниот сектор, расте желбата да се оддалечиме од традиционалните учебници и да се придвижиме кон посеопфатни аудиовизуелни материјали. Ова е поволно и за учениците и за наставниците во денешниот свет управуван од технологијата. Видеата, покрај традиционалните учебници, го подобруваат квалитетот и на наставата и на учењето и во формалното и во неформалното образование. Неколку причини зошто видеото станува се попопуларно во училищата и зошто е толку одлична алатка за настава.

Вниманието на учениците го привлекува визуелниот стимул

Поради технологијата што ги движи нашите животи, навикнати сме да зјапаме во екранот долго време. Денешните ученици лесно се стимулираат визуелно поради нивната поврзаност со технологијата. Со помош на визуелна стимулација ученикот повеќе се занимава со концепт кој му се предава. Исто така, остава поизразен отпечаток во меморијата на учениците, со што ги прави инструкциите базирани на видео идеални за задржување информации меѓу нив.

Видео содржината е сеопфатен начин за поучување...

Користењето на говор, текст и визуелни елементи заедно му овозможува на наставникот да дојде до суштината на материјата побрзо отколку што тоа би го направило традиционалната настава. Ова овозможува повеќе содржини и дијалог во пократок временски период, што успешно го задржува вниманието на учениците. Видео содржината не мора да биде комплицирана. Во својата најосновна форма, едукативното видео може да се состои од аудио и текст на екранот, речиси како лирски видеа.

Овој тип на видео овозможува поголема визуелизација. Мозокот на учениците полесно апсорбира и запомнува порака или лекција кога звукот и текстот се комбинираат заедно во една лекција.

Дигитална писменост

Денешните ученици не треба да размислуваат за институционалното образование и дигиталната писменост како две посебни работи. Ова треба да се смета за составен дел од самиот образовен процес. Дигиталната писменост е суштинска вештина на 21 век која е потребна за речиси секоја работа.

Учениците ќе станат посамоуверени и повешти ако се обучуваат во двата аспекти отколку што би биле ако го следат традиционалниот процес на училишното образование. Учениците можат да снимаат и уредуваат видео содржини на онлајн уредувач на видео и да ги покажат своите видеа за да ги стекнат виталните практични вештини што ќе се бараат од нив подоцна во нивниот работен век.

Кога е придружено со соодветна опрема, образованието со помош на филмови во училницата исто така добива на популарност. Сепак, ефектот на видеото може да биде уништен поради природата на користениот технолошки гаџет или поради лоша врска.

Ова ги охрабрува наставниците да ги објавуваат гореспоменатите филмови на различни платформи, во зависност од квалитетот на видеото и видот на опремата што тие, како и учениците, ја поседуваат.

Има неверојатна достапност

YouTube, една од најпопуларните видео платформи во светот, е многу повеќе од само извор на задоволство. Доколку сакате да стекнете нова вештина, материјалите се лесно достапни на платформата и најверојатно ќе најдете илјадници ресурси и курсеви за неколку минути со внесување на потребните клучни зборови во полето за пребарување. Најдоброто нешто за образованието базирано на видео е тоа што можете да учите со своја брзина и од удобноста на вашиот дом. Видеата се исто така преносливи, што им дава голема слобода на факултетот и студентите во нивниот опсег на пристап до видеото. Училиштата треба да се прилагодат на овие тактики во сценариото за учење на далечина наметнато на учениците поради пандемија или други околности. Пристапот до видеа од каде било и во секое време го проширува хоризонтот на образовните практики во таков свет предводен од технологија.

Можностите за учење на далечина растат со брзо темпо

Сè повеќе институции го користат овој тренд со користење на интернет видеа за едукација. Ова не само што покажува дека училиштето може да допре до повеќе ученици, туку и укажува на зголемените можности на институциите. Употребата на видеа во онлајн курсевите ја елиминира потребата институциите да плаќаат специјалисти со полно работно време за да предаваат курс.

Сепак, важно е да се знае дека почитувањето на туѓата интелектуална сопственост се нарекува етичка употреба и неопходно е да се обезбеди дека видеата што се користат на онлајн курсевите имаат соодветни дозволи.

Предавањето преку видео содржини е фантастична идеја. Кога учениците имаат проблеми со одреден аспект од активноста, наставникот треба само да го паузира видеото и да им дозволи да го фатат чекорот. Доколку учениците сами ги користат видеата, имаат можност да ги прегледуваат одново и одново додека целосно не ја разберат идејата. Тоа им дава на учениците повеќе можности да ги користат нивните нови научени информации и способности.

2.1.1 Северна Македонија

Филмот и филмската уметност се од големо значење за подигање на културниот раст на поединецот. Многу социолози, педагози, психолози и филозофи се согласуваат со фактот дека филмот игра посебна улога во градењето на различни влијанија кај младиот човек, од вредности до стереотипи и предрасуди. Филмот стана чудо на уметноста, благодарение не само на неговите формално-естетски изразни можности, туку пред сè на односот што го создава со публиката. Таа, пак, има улога на колективно постоење кое исполнува заеднички реакции. Од друга страна, како исклучок, се издвојуваат реакциите на оние гледачи кои по својот карактер или ниво на култура се оддалечуваат од „обичниот човек“ на привременото микро-општество составено од филмски гледачи (Sugio, 1971). Односот меѓу филмот и публиката претставува посебна комуникација која за да има позитивно влијание треба да биде соодветно насочена од училишните клупи во основното образование. Оттука, неговата застапеност, улога и примена во образованието е многу важна.

Содржините од филмот и филмската уметност во нашето основно образование се застапени преку предметот Македонски јазик, област медиумска култура, со фонд од 10 часа годишно. Со оглед на тоа што филмот има голема едукативна вредност, оваа застапеност е на исклучително ниско ниво и ја иницира потребата од промени на ова поле. Од друга страна, многу содржини стануваат полесни за разбирање за учениците доколку филмот се користи во наставата за нивна реализација. Во овој контекст, документарните филмови се од особено значење и можат успешно да се користат во наставата по мајчин јазик, историја, географија, општество, ликовно образование, музичко образование. За жал, во нашето образование филмот е многу малку застапен. Во наставата по македонски јазик има извонредна можност, каде што преку проекција на различни дела од светската и домашната литература, може да се влијае на моралниот, естетскиот и културниот развој на учениците, повеќе од само со читање на книгите. На крајот на краиштата, најдобро е ако едното го надополнува другото. Исто така, има силно влијание врз градењето на самоспознанието, врз сопствениот идентитет, во однос на културата и вредностите.

За разлика од денес, порано, во рамките на поранешна Југославија, во 1956 година, бил формиран Сојузниот центар за наставно-просветен филм, а по примерот на овој центар биле формирани институции со слично име во сите социјалистички републики. Во тогашната Социјалистичка Република Македонија во 1956/1957 година е основан Институт за културно-просветен и просветен филм, кој во Македонија има основна дејност обезбедување на фонд на едукативни филмови за потребите на воспитно-просветните организации. Многу училишта, не само во градовите, туку и во селата, имале комплетно опремени кино сали со еден или дури два проектори, кои служеле за прикажување филмови за потребите на наставата, а навечер за локалното население. Така, филмот стана дел од културата на нашиот народ.

Во 60-тите години, употребата на филмот во наставата бил особено присутна. Од интервјуто со наставникот Ристо Попов, кој во 1965-1967 година работел како наставник во осмо одделение, употребата на филмови во наставата била многу честа појава. Тој бил задолжен еднаш месечно да ги набавува од Институтот за културно-просветен и едукативен филм во Скопје, а во специјално дизајнирана сала во која имаше дури два кинопроектори, се прикажувале филмови не само за потребите на наставата, туку и за локалното население кое во доцните вечерни часови се собирало да гледа филм, а сето тоа имало своја културна и едукативна цел. Инаку, во однос на едукативните филмови, наставниците правеле список на едукативни филмови потребни за реализација на содржините на соодветните наставни предмети, за општествени и природни науки, но и за македонски јазик. Употребата на филмот во наставата се карактеризирал со голем ентузијазам, но имало и услови во тоа време.

Во 1973 година било препорачано филмот да се користи не само во наставата по македонски јазик, туку и во наставата по други предмети, како географија, физика, биологија, хемија... Со други зборови, посветеноста на училиштето било прилично видливо да се надмине традиционалната настава и да се применат современи технички средства како што се филмски, ТВ и радио училишни емисии, снимки од касети, опсег на графикони, проектори, аудиовизуелна настава и технички помагала. Во наставата по географија се препорачувале новите поими од литосферата, како вулкани и земјотреси, релативна и апсолутна висина, да се обработуваат преку читања, но и преку филмови и директно набљудување. Исто така, содржините за природна и вештачка радиоактивност, за нуклеарна енергија и сл. да се обработуваат преку слики, цртежи, но и едукативни филмови. Најголема застапеност на филмот се препорачува за наставата по биологија. Анализата на плановите за часови ни покажа дека за овој предмет на наставниците им се препорачувало многу често да ги користат едукативните филмови за поуспешно учење на материјалот.

Имено, за сите теми и содржини, се препорачувало наставниците да ги изведуваат вежбите или преку набљудување на свежи материјали (цвет со дијаметар, овошје, габи, мов, папрат...) или преку модел, филм со слика и слајд филм. Значи, едукативниот филм се препорачува за речиси сите наставни теми и содржини од петто до осмо одделение.

За разлика од наставните програми од почетокот на 70-тите, кога областа на филмот била застапена со 5 часа годишно и со многу поконкретни цели и задачи и соодветни содржини, веќе кон крајот на 80-тите е многу позапоставена, т.е. се третира повеќе формално отколку суштински. Забележливо е опаѓање на интересот за застапеност на филмот во наставата, што првенствено се гледа во новите наставни програми, кои губат конкретност и влегуваат во голема рамка каде полека но сигурно интересот за едукативен филм или за примена на некој документарен филм. за наставни цели.

Во 2007 година основното образование во Република Македонија се промени од осумгодишно на деветгодишно основно образование, со три циклуси: од прво до трето одделение, од трето во шесто и од шесто во деветто одделение. Во осмо одделение од областа Медиумска култура (10 часа годишно) во однос на филмот се поставени следните цели: „Да се запознаат учениците со тоа како се прави филм, да се запознаат со синопсисот (заpletот на филмот) и сценариото (книгата за снимање), а воедно учениците треба да ги усвојат истите термини и тоа: синопсис и сценарио. Во наставната програма за овие цели се предвидени следните активности: соодветни текстови (извадоци) од синопсисот и сценариото. Предвидени се и вежби за самостојно пишување на синопсис и сценарио врз основа на идејата на ученикот (Наставна програма, 2008.14). Се чини дека оваа содржина е многу амбициозна, бидејќи пишувањето синопсис и сценарио сè уште бара искуство во таа област и не се надарени сите ученици за такво пишување, што значи дека поставените цели и наменетата содржина не се во корелација.

Наставата во која филмот се користи како наставно средство има многу поголема вредност и ја поттикнува креативноста на учениците, а совладувањето на наставните содржини е многу поинтересно, подинамично и со поголема издржливост на знаењето, но и со поголема можност за применливост. Впрочем, примената на филмот има посебно значење во културниот развој на младиот човек, па затоа застапеноста на филмот треба да биде многу поголема.

Филмот може да создаде, од една страна, агресија, насилство, омраза, стереотипи, предрасуди, односно негативна идентификација со ликот (или групата), а од друга страна, благородна личност со космополитски поглед на светот и личност со критичко размислување со префинет вкус за филм - уметност која ги интегрира другите уметности, пред се музиката, ликовната уметност, естетиката, говорот итн.

Несомнено е дека едукативниот филм претставува моќна аудиовизуелна алатка со чија помош едукативните содржини би се научиле на многу поинаков и поинтересен начин од вообичаеното. Меѓу неговите предности, можеме да го издвоиме следново:

- Филмот внесува свежина во наставата и ја разбива монотонијата во воспитно-образовната работа.
- Се зголемува вештината да се забележуваат реакции, процеси, настани, инциденти, човечки однесувања и сл.
- Знаењето стекнато во наставата во која има примена на филм или дел од филм е многу појасно, поразбирливо и полесно може да се примени во секојдневниот живот.
- Филмот може успешно да се користи во сите наставни предмети, а особено е погоден за настава на странски јазици, историја, мајчин јазик, но и природни науки, уметност итн.

Од педагошко-психолошки аспект, мотивацијата на учениците е од пресудно значење, бидејќи многу позитивно влијае на усвојувањето на содржините, бидејќи филмот овозможува поголем интерес.

Со филмот успешно се реализираат воспитно-образовните цели. Образовните цели се поврзани со стекнувањето знаење, а образовните цели се поврзани со формирањето на личноста на едукативен начин. Првите влијаат на когнитивниот развој, а вторите на формирањето ставови и вредности.

Имајќи го предвид времето во кое живееме, брзиот информатичко-технолошки развој, филмот нуди можност за секојдневна примена во наставата по речиси сите предмети. Сепак, колку ќе биде апликацијата зависи од самиот наставник, од неговата подготвеност, мотивација и желба да применува иновативни техники, современи наставни помагала, стратегии и методи. Примената на компјутерот во наставата дава можност филмот да биде присутен како никогаш досега.

Искуства на наставниците со користење на едукативни видеа:

Јас предавам ИКТ во колеџот Јахја Кемал од 2007 година. Направив пауза од 5 години и предавав англиски и ИКТ во Истанбул. Потоа од 2016 година се враќам во колеџот Јахја Кемал. Предавав и во средно и во основно училиште. Според мене, користењето видеа во наставата позитивно влијае на учениците. Класичниот модел на пишување, препишување и објаснување понекогаш го забавува наставниот процес. На учениците им треба можеби на секои 10 мин. да се промени атмосферата за да се освежи нивната концентрација. Во наставата користев видеа од некои нови апликативни програми користејќи упатства од неколку веб-локации. Учениците се концентрирани додека ги слушаат видеата, но после видеото секогаш им треба дополнително објаснување.

За време на периодот на пандемијата користевме неколку онлајн алатки подучувајќи и објаснувајќи ги. Еден од моите колеги секојдневно правеше часови по математика со видео. Тој го снимаше туторијалот и во тоа видео имаше имплементирани прашања така што учениците треба внимателно да го гледаат видеото и да одговорат на прашањата за да продолжат со видеата. Неколку мои колеги користеа кратки видеа, но не и самите подготвени, туку подготвени и искористени од веб-страниците за да ги направат нивните лекции поинтересни.

Во денешно време кога одам на часови во моето училиште, гледам дека некои од наставниците користат свои видеа, некои користат видеа од интернет, но некои од нив за жал не користат никаков вид видео.

Класичниот метод на настава без визуелизација на некој начин не го привлекува вниманието на денешните ученици, бидејќи поради нивната секојдневна употреба на социјалните медиуми, тие се концентрирани во визуелизацијата.

Употребата на видеа за време на часовите ги прави часовите поефективни, но подготовката, снимањето и техничките вештини на наставниците не секогаш им даваат шанса да се подготват. Обучувањето на наставникот, давањето на потребното образование и потребните технички услови ќе ги поттикне наставниците да подготват свои видеа, а тоа ќе ги поттикне учениците да се концентрираат повеќе, да учат повеќе и полесно да разберат.

Како родител, позитивниот ефект од гледањето видео содржини со едукативен карактер го видов преку моите деца кои со голем интерес ги гледаат Natgeo, History и како помлади: Да Винчи. Видеосодржините од овие (и слични) ТВ програми овозможуваат учење на интересен начин, со висок квалитет на содржина, спакувана за кратко време и толку ефективно што го задржуваат вниманието на гледачот (разни теми, разработени според возраста на детето) . Сметам дека телевизијата како медиум кој влегува во секој дом има голема моќ и влијание врз образованието на децата (на населението), но недостигаат квалитетни едукативни емисии, направени според денешната генерација ученици.

За време на пандемијата, некои наставници не се откажаа од наставата и храбро прифатија да застанат пред ТВ камерите иако навистина не беа подготвени за таа улога. Во тој период огромен број ученици учеа само така, следејќи ја програмата на ТВ MTV и од снимените часови на платформата Едуино. Би било убаво MTV да продолжи да подготвува и емитува ваква програма, секако побогата со содржина и попрофесионално направена. Истото го чувствувам и за снимање лекции за платформата Eduino.

Лично го сакам видеото како дел од наставата - аматерски, спонтано, снимам активности на часовите, се разбира со одобрение од родителите и ги објавувам во затворена ФБ група. На овој начин учениците имаат можност да ја следат активноста дома, а воедно и родителите се информирани и во тек со активностите кои ги спроведуваме, како учиме, како се дружиме итн.

За време на пандемијата, предавав на Зум. Тоа беше голем предизвик и убаво искуство за мене. Секојдневно учев, се коригирав, анализирав и барав начин да ја направам утрешната училница поуспешна од вчерашната. Олеснителна околност ми беа годините на учениците, петто одделение, кои се посамостојни, со стекнати работни навика и многу љубопитни. Добив поддршка од учениците, родителите и моето семејство. За некои наставни содржини користевме видеа на YouTube, каневме гости во нашата онлајн училница или се снимаавме.

Пандемијата нè принуди да учиме поинаку и ни покажа што треба да се промени/подобри во образовниот систем.

Затоа сметам дека е неопходно наставниот кадар да помине обука која ќе развие вештини за креирање видеа за потребите на наставата, со цел поквалитетна настава, помотивирани ученици и поуспешно постигнување на поставените наставни цели.

Извори:

- Cosic, Sl. Nastavni film u nastavi povijesti, zivot I skola, 2010 br. 24
- Film u nastavi (prirucnik za student-buduce nastavnike) (2017), Fondacija Fond B92, Beograd
- Филмска енциклопедија (ур. Анте Петерлиќ) (1986), Лексикографски завод „Мирослав Крлежа“, Загреб
- Miljanovic, N.(2002): Obrazovna tehnologija, Po-bijeda, Podgorica
- Mikic, K. (2002):Uloga I znacaj medija u zivotu deteta do deset godine starosti
- Metodika (casopis za teoriju i praksu u predskolskom, skolskom i visokolskoloj izobrazbi),Sveuciliste u Zagrebu, Uciteljski fakultet, br.5,2002
- Zbornik uciteljske akademije u Zagrebu, Sveuciliste u Zagrebu, Vol 4.br.14 (151-163
- Tezak, St. (2002), Metodika nastave filma, Skoljska knjiga, Zagreb

2.1.2 Бугарија

Употребата на видео содржини во образовниот процес во Бугарија не е нова. Во 50-70-тите години на XX век, технологијата на користење на едукативни филмови беше широко воведена. Беа создадени едукативни филмови по речиси сите предмети. Во строга смисла на зборот, под поимот „едукативно кино“ се подразбираат кино проекции, кои се користат само во процесот на организирана едукација. Во овие проекции се репродуцира аудитивно-визуелен (аудио-визуелен) дидактички материјал, најчесто како дел од програма за обука. Во 1970-тите и 1980-тите се појави образовна телевизија. Тоа е обука со користење на терестријален образовен пренос, форма на далечинско аудио-визуелно учење. Во денешно време, кинематографскиот филм е практично несоодветен за употреба во образованието. Еден од современите начини за складирање на информации е снимањето видео. Создадено е во согласност со наставната програма и се користи и за оптимизирање на образовниот процес. Често се користи во бугарските училишта, особено при учење на далечина, бидејќи има големо влијание врз учениците. Нивната способност да ги воспостават и визуелно да ги откријат внатрешните и надворешните врски на проучуваните предмети, факти, појави со околната реалност, со минатото и иднината, да обезбедат материјал за споредба, анализа и синтеза, да ја издвојат главната работа на локацијата и убедливо ги покажува деталите — сето ова ги прави видеоснимките вредна алатка за учење. Снимањето на видеа за учење може да се подели на професионални (студио) и домашни (аматерски). Снимањето во студио најчесто е снимка од ТВ емисија или видео. Видеата се создаваат сè повеќе и повеќе, но за жал многу од нив, технички добро изведени, честопати се малку ефикасни за употреба во процесот на учење бидејќи психолошките, педагошките и методолошките аспекти не се земаат предвид при подготовката на материјалот за учење. Затоа наставникот треба внимателно да пристапи кон изборот на видео филм за употреба кај детската публика.

Министерството за образование и наука прави напори во оваа насока со создавање на електронска библиотека www.eLearn.mon.bg, каде што може да се најдат многу едукативни видеа, но тие не го покриваат доволно едукативниот материјал. www.ucha.se е платформа која исто така се потпира на видео содржините како образовен ресурс, но бара платена претплата, што ја прави недоволно достапна.

Домашните (аматерски) видео снимки се различни по содржина и цел. Современите мобилни уреди (телефони, таблети) нудат можности за брзо и лесно снимање видео. Често наставниците во Бугарија ги користат во својата педагошка пракса, на пример, при студиски патувања, при посета на локации со архитектонска, историска и културна вредност.

Поради развојот на технологијата, техниката на снимање сега е поевтина, камерите се широко распространети и лесни, дигиталните фотоапарати и мобилните телефони имаат можност за снимање, што го прави производството на краток филм (видео фрагмент) општо достапно. Истражувањето открива дека учениците подобро учат преку различни медиуми, наместо само усно излагање. Имајќи предвид дека учениците можат да го фокусираат вниманието 16-20 минути, употребата на филмови може да го привлече нивното внимание подолго. Кратките филмови (видео фрагменти) го стимулираат развојот на вештините за раскажување и презентација кај учениците. Наставните методи се директни и индиректни. Како индиректни методи вклучуваме истражување и активно учење. Обуката со поддршка на видео фрагменти може да се гледа како индиректен метод на настава.

Во рамките на овој едукативен метод, користењето на аудио-визуелните алатки за гледање и снимање кратки филмови се спроведува под водство на наставникот, кој ја извршува улогата на водач на групата. Наставникот ја одредува темата на проектот за подготовка на филмот, а учениците генерираат можни идеи за реализација. Кратките филмови се ефективни и корисни. Го подобруваат помнењето и разбирањето и го поддржуваат креативното размислување.

Голем недостаток е недостигот на потребната опрема и компетенции кај наставниците и учениците за подготовка и реализација. Од сето досега кажано можеме да заклучиме дека во бугарското училиште видео содржините долго време се користат и ги следат трендовите во светското образование.

Бугарските наставници се подготвени да ја диверзифицираат својата наставна работа, но не секогаш ги имаат потребните алатки и компетенции да креираат и применат видео материјали како дидактичка алатка во обуката.

Извори:

- Lazarova S., Lazarov L. Audio-visual and Information Technologies in Education. St. Cyril and Methodius", 2010.
- Usage of Multimedia Visual Aids in the English Language Classroom: A Case Study at Margarita Salas Secondary School (Majadahonda) (2013) <https://www.ucm.es/data/cont/docs/119-2015-03-17-11.MariaRamirezGarcia2013.pdf>
- Kabadayi L. The role of short film in education. - Procedia - Social and Behavioral Sciences

2.1.3 Словенија

Историјата на воведувањето на ИКТ во Словенија датира од 1970-тите. Работа на компјутер како изборен предмет се појави во словенечките средни училишта во 1971 година. Со развојот на компјутерите и информатиката, предметот исто така се разви. Предметот е задолжителен во сите средни училишта под името Компјутерски науки и информатика (RAI). Паралелно со развојот на предметот, се одвиваа различни активности на Институтот за образование на Република Словенија, Министерството за образование и спорт и соодветните факултети во областа на развојот на наставата по компјутерски науки и информатика и наставата на други предмети со користење на компјутери и други елементи од ИКТ. Наставата по компјутерски науки во средните училишта во Словенија започна во 1971 година со проектот Воведување на компјутерска писменост во средните училишта. Ова ја става Словенија меѓу пионерските земји во воведувањето на ИКТ во образовниот процес. Таа година во одбрани училишта се предаваше информатика, а во исто време се одржа и курс за идните професори по информатика во средните училишта. Во 1972/73 година учествувале 20, во 1973/74 година 40, а во наредната учебна година веќе 65 словенечки средни училишта. Бројот на ученици кои го посетуваат курсот по компјутерски науки се зголеми од почетните 200 во првата, експериментална 1971/72 година на 2.500 во учебната 1974/75 година. Во 1983 година воспоставена е стандардизација за хардвер и софтвер во словенечките средни училишта.

Наставната програма последен пат е изменета во однос на содржината и методологијата со обновувањето на наставната програма во 1997/98 година. Проектот ПЕТРА (започнат во 1989 година) започнува да воведува употреба на компјутери во основните училишта во паралелките по словенечки јазик, уметничко и техничко образование во V одделение. Во првата година во проектот учествуваат 8 основни училишта од Љубљана (Вехтерсбах, 1993, 18), а во 1994/95 година веќе се вклучени 175 основни училишта во проектот, а се подготвуваа материјали и за други предмети (<http://vlado.fmf.uni-lj.si/educa/wcse/go.htm>). Со проектот се воведени неколку новини во училиштата: тимска настава (имало истовремено двајца наставници - специјалист по компјутери - подоцна тој бил трансформиран во организатор на информативни активности - и наставник на придружниот предмет), кооперативно учење (учениците меѓусебно соработувале во групи), наставници кои предавале други предмети, развојни групи итн.

Системските мерки за сеопфатно воведување на употребата на ИКТ во наставата и учењето почнуваат да се спроведуваат од 1994 година наваму. Основата за значајна и ефективна употреба на модерната технологија во образованието е поставена со Програмата за компјутерска писменост (RO програма), која трае од 1994 до 2000 година и е продолжена до 2006 година.

Целта на програмата RO е да обезбеди:

- Хардвер, комуникациски и системски софтвер на словенечкиот ВИЗ
- Обука на наставниците и директорите за употреба на ИКТ во наставата, особено дидактички софтвер и е-материјали на Интернет, главно преку семинари и применети развојни и истражувачки проекти во оваа област (словенечка образовна мрежа (SIO) со каталог на материјали и настани; редовно двегодишно истражување за состојбата и трендовите на употребата на ИКТ во основните и средните училишта; употреба на пристапи на вештачка интелигенција при одлучувањето -изработка, развојни активности на факултетите и сл.)

Програмата RO всушност обезбеди системски промени преку системски мерки, бидејќи се одржуваа обуки за воспитувачи, наставници и директори (најмалку 2 до 4 илјади учесници годишно), како и опремување на словенечките средни училишта со ИКТ и други активности без поголеми празнини (повеќе или помалку интензивно во зависност од годишните буџетски можности) од 1994 до 2006 година.

Исто така, од самиот почеток, програмата RO го поттикна раководството на градинките и училиштата да пристапи кон планирањето и спроведувањето на компјутеризацијата на индивидуалните ВИЗ што е можно посеопфатно и систематски.

Од 1998 година, работното место компјутерски оператор - организатор на информативни активности е систематизирано во областа на основното образование (5 милиони евра годишно; претходно се финансираше од програмата RO од 1995 година).

Од 1995 година, во рамките на RO, редовно се промовира напредокот и достигнувањата дома и во странство, особено со високата годишна меѓународна конференција Меѓународна конференција за образовни компјутери (МИРК).

Програмата за RO редовно се финансира од националниот буџет, а од 2004 година започна кофинансирањето на активностите од Европскиот социјален фонд и Европскиот регионален фонд, а подоцна министерството, јавните институции и ВИЗ аплицираа и за средства од други програми на ЕУ (Доживотно учење, Еразмус+, Хоризонт 2020...).

Од 1994 година, Словенија е меѓу водечките земји во областа на информатичкото образование, како што редовно покажуваат меѓународните истражувања (на пр. во 2013 година: прва во употребата на виртуелни средини за учење; прва во подготовка на училишни планови за информации; прва во поддршката на училишниот менаџмент во областа на информирањето, меѓу првите во областа на обуката и поддршката на наставниците за дидактичка употреба на ИКТ на часовите, меѓу првите во обезбедувањето квалитетни е-материјали за учење и настава и сл.). Истражувањата јасно покажаа дека Словенија е меѓу најуспешните во оние области кои беа финансирани од проекти кои всушност се реализираат фронтално, односно сите училишта и наставници можат да учествуваат.

Меѓутоа, во 2019 година, истражувањето покажа драстичен пад и ја турна Словенија дури на последно место во некои области (на пример, обука и поддршка на училишните лидери), бидејќи активностите во областа на дигиталното образование повеќе не се спроведуваа сеопфатно од 2015 година, така што училиштата, директорите, наставниците веќе не „чувствуваа“ дека ефективната употреба на ИКТ во наставата и учењето е меѓу приоритетите на Словенија.

Проект за е-образование (2009 – 2013)

Целта на проектот Е-образование беше сеопфатно и квалитативно да се надградат постојните активности во областа на компјутеризацијата на образованието, како организациски така и содржински.

Основниот услов беше сите претходни резултати и искуства да бидат основната почетна точка за развојот:

- Сите кадровски ресурси и потенцијалот инвестирани во:
- Од една страна, различни засегнати страни: јавни институции, училишта, универзитети, како и надворешни чинители: компании, невладини организации итн.
- Од друга страна, различни „типови“ на колеги: менаџери, координатори, членови на развојни групи, мултипликатори и ментори/консултанти, организатори.
- Наставни содржини (софтвер, апликации, е-материјали и други помагала).
- Семинарски програми и семинарски материјали, а исто така земајќи ги предвид новите трендови во обуката на наставниците, директорите на ROID и други професионални колеги, како што се работилници, консултации на лице место и друга дидактичка поддршка и техничка помош на образовните институции.
- Е-заедници за хоризонтални и вертикални активности итн.

Проектот планираше и постигна:

- Стандарди за е-компетенции за наставници, директори (менаџмент на училишта) и компјутерски специјалисти.
- Онлајн средина за размена на информации помеѓу сите чинители во областа на дигиталните компетенции и образованието на наставниците.
- Оптимална опрема со соодветно знаење за користење на информатичко-комуникациската технологија.
- Насоки за развивачите и давателите на обука за да се обезбеди усогласеност на програмите за обука со стандардите на е-компетентниот наставник, директор и компјутерски научник.
- Поддршка на наставниците и училиштата со совети за (смислена, педагошка) употреба на ИКТ.
- И матрица на компјутеризирани активности на ВИЗ со дефинирани задачи.

Воспоставен е и заеднички е-центар како единствена влезна точка за училиштата и како координативен центар за активностите на сите проекти, бидејќи големиот обем на проектите особено бара координирано и координирано управување и насоки.

Задачите на е-центарот беа:

- Управување со проекти: координирано планирање и спроведување на сите активности од поединечните делови од проектот
- Единствена влезна точка за сите ВИЗ и клиентот
- Известување, контрола, евалуација на проектот
- Заедничка обука на сите изведувачи и колеги
- Планирање, изградба, одржување и управување со информацискиот систем
- Промоција на проектот
- Соработка со други проекти и сите активни учесници во областа на компјутеризацијата на образованието
- Во рамките на е-центарот беа планирани, одобрени и координирани активностите на проектот за е-образование (Е-компетентен наставник и Е-поддршка).

За време на оваа обука на наставниците, на порталот sio.si беа активни над 9.000 е-материјали создадени во проектот за е-образование. Материјалите се пребаруваа со помош на пребарувач.

Уредувањето на материјалите беше спроведено на примарно ниво, каде што уредниците уредуваа е-материјали од нивните области на експертиза. Сите уредници беа собрани во редакцијата. Уредниците беа поканети и избрани од експерти од различни области, а еден од условите беше уредниците веќе да бидат автори на е-материјали.

Проектот за е-образование ги објави сите важни податоци на порталот СИО, а бројот на корисници на СИО се зголемуваше од година во година. Кон тоа во голема мера придонесе спроведувањето на семинари и консултации како дел од проектот Е-училиште и активната промоција на порталот на сите соработници на проектот Е-училиште. За големата посетеност придонесоа и голем број дневни актуелни вести од областа на компјутеризацијата на образовните институции. СИО стана единствена влезна точка за тековните информации од областа на ИКТ за сите педагошки работници во словенечките училишта. Како дел од проектот за е-образование, постоеше силна свест дека без ажурирани информации, без систематски пристап (што секако е проектот за е-образование) и без директна работа на терен, дури и една точка на влезот нема да има перспектива.

Во последните месеци од проектот за е-образование, просечниот број на дневни посети на ден беше меѓу 5.000 и 9.000. Во својот врв, имаше преку 11.000 дневни посетители, што беше повеќе од добар резултат за еден едукативен портал во 2013 година.

Уредувањето на порталот (техничко и содржинско) го извршија проектот Е-училиште и АРНЕС.

Во годините 2006 - 2010 година Министерството објави 3 јавни тендери за изработка и воведување на е-материјали (градинки, основни училишта, гимназии или општи средни училишта, стручни училишта, факултети, училишта и установи за образование на деца и адолесценти со посебни потреби).

Активностите во проектот беа со цел првенствено да се развијат нови или да се надградат постоечките пристапи за настава и учење и за таа цел да се развијат нови или да се надградат постоечките е-материјали и да се обезбедат е-заедници за споделување искуства во нивната употреба и исто така да се обезбедат обуки, технички и дидактичка поддршка на корисниците и промоција на резултатите.

На три јавни тендери беа реализирани 128 проекти. Создадени се 120 посеопфатни е-материјали, кои во поголема мера сè уште се достапни под лиценцата Creative Commons (некомерцијална). По 2010 година, сепак, е-материјалите генерално не беа ажурирани ниту во однос на содржината ниту во однос на технологијата, иако тие сè уште се во употреба. Меѓу нив е и материјалот СОЗДАВАЊЕ ВИДЕО ЗАПИСИ.

Во месецот на ширење на употребата на е-материјали учествуваа повеќе од 2.300 наставници од 237 училишта, кои главно тестираа и воведоа употреба на е-материјали на Интернет и други е-материјали (дидактички софтвер, интерни материјали на училиштата и наставниците, енциклопедии, Вики итн.).

Во секое училиште учесник, најмалку тројца наставници или професори почнаа да користат нови е-материјали, како и други е-содржини и алатки на World Wide Web, со што го подигнаа нивото на употреба на информатичката и комуникациската технологија (ИКТ) на часовите, и објави за ова на почетокот на декември 2008 година, а исто така и на веб-страницата на училиштето. За таа цел, училиштето учесник им даде поддршка на овие наставници, имено проектниот менаџер и сите други соработници на проектот, кои ги охрабрија споменатите 3 наставници, ги советуваа, презентираа нови дидактички опции, понудија стручна поддршка и учествуваа во подготовката и спроведувањето на лекција, која користеше нови е-материјали итн.

Во проектот беше кофинансирана работата на колегите од проектот кои даваа поддршка на наставниците, предавања од автори на е-материјали за наставници. Работата на наставниците во реализацијата на часовите со е-материјали не беше конкретно финансирана, бидејќи спаѓа во делокругот на нивната редовна работа. Сепак, нивната авторска работа беше финансирана: подготовка и објавување на студија на случај за употреба на е-материјали и мислење за е-материјали.

Во 2011 година се реализираше пилот-проект во чии рамки беа креирани препораки за изработка на е-учебници (септември 2011 година; Институт за образование на Република Словенија) со наслов Почетни точки за производство на е-учебници (Креух, Кач и Мохорчич, 2011), што треба да придонесе за поголема координација во подготовката и одобрувањето на е-учебниците во словенечките училишта. Како дел од проектот беше планирано да се изработат 7 е-учебници како надградба на е-материјалите, но на крајот беа одобрени 3 е-учебници (Технологија и технологија 6, 7 и 8; <https://eucilnica.digied.si/course/view.php?id=36>).

Проект за иновативна јавна институција (2016 - 2018)

Во рамките на проектот IJZ, 20 семинари за е-образование, 5 семинари за самооценување и 4 работилници беа вклучени во понудата на семинари (во апликацијата KATIS) од областа Начини за подобрување на академските достигнувања. Во преден план беа дидактичките стратегии и активните часови за стекнување знаења од поединечни области и предмети со ефективна интеграција на информатичко-комуникациската технологија и учење според принципите на формативно следење и работа со ранливи групи.

Меѓународен проект МЕНТЕП, Еразмус + (2015 – 2018)

Во рамките на проектот МЕНТЕП, верификувано е системското решение за мерење на педагошките дигитални компетенции на наставниците и начинот на воведување на ваквото мерење и создавање стручна обука за употреба на ИКТ во 13 европски земји, со што на наставниците им се овозможува евалуација и следење на нивните дигитални компетенции со цел да се подобри квалитетот на образованието. Дигиталните компетенции се дефинираат како способност да се користи ИКТ во професионална или работна област со способност да се донесуваат педагошки и дидактички одлуки и свесност за ефектите врз стратегиите за учење во таквата употреба. Веб-страницата на проектот МЕНТЕП е достапна на <https://www.zrssi.si/mentep>.

Како дел од проектот МЕНТЕП, создаден е и порталот за екосистем кој е наменет да го поддржи професионалниот развој на воспитувачите, наставниците и директорите во областа на педагошките дигитални компетенции. На порталот, можете да пристапите до картичката Самопроверка, каде што можете да пристапите до веб-алатката POT OS. По завршувањето на самооценувањето, наставниците учат кои се нивните силни и слаби страни во користењето на ИКТ. Областите на компетентност нудат различни можности за професионален раст за областа што поединецот сака да ја подобри. Се подготвуваат разни видови обуки и разни дигитални ресурси од кутијата.

Формативното следење и евалуација на трансверзалните вештини со ИКТ е проект во кој беа истражени можните одговори на сеопфатните прашања:

- Како треба формативно да го следам и оценувам развојот на некои трансверзални вештини на моите ученици користејќи различни ИКТ алатки (и развојното е-портфолио)?
- Како да ги поттикнам учениците да планираат, надгледуваат и да го оценуваат сопствениот напредок во овие вештини?

Основната цел на проектот ATS 2020 е затоа да воведо современа пристапи за промовирање на развојот и за следење и евалуација на трансверзалните вештини, кои се нарекуваат различно во различни контексти (на пр. европски клучни компетенции, вештини од 21 век итн.).

Една од нив се дигиталните вештини, кои беа значајно интегрирани во проектот за промовирање на развојот на вештини, како на пр. соработка и комуникација, критичко размислување, саморефлексија и саморегулација, работа со ресурси, креативност, учење итн. За таа цел користеа формативно следење со користење на развојно е-фолио.

Клучното истражувачко прашање на проектот ATS STEM е да се анализираат можностите за дигитално следење и евалуација на часовите по наука, технологија и математика. Затоа, проектот става голем акцент на развојот и користењето на ефективни можности за дигитално следење и евалуација на развојот на трансверзалните вештини и компетенции во областа на MINT/STEM (исто така од гледна точка на употребливоста на дигиталните алатки) и на евидентирање и решавање на предизвиците кои произлегуваат од ова.

NA-MA POTI project (2017 - 2022)

Дигиталната технологија е разумно вклучена во сите градежни блокови на природните науки и математичката писменост, особено во вториот градежен блок на двете писмености: употребата на ИКТ во моделирањето во математичката писменост и употребата на ИКТ за поддршка на експериментално-истражувачката работа во природната писменост.

Тимот за задачи за автентично решавање проблеми на DT RAP ICT се фокусира на внимателен меѓунаставен развој на дигитална писменост во рамките на сите писмености, со акцент на автономната употреба на ИКТ за решавање проблеми и алгоритамско размислување.

Проект СТМТ - Компјутерско размислување и математичко размислување: дигитална писменост во наставните програми по математика (2019 - 2022 година)

Меѓународниот проект СТМТ бара начини за интегрирање на пресметковното и математичкото размислување во рамките на наставната програма. Вклучени се пет словенечки училишта, осум земји учествуваат на меѓународно ниво. Преку активности во проектните училишта ќе се развијат модели на дидактички пристапи кои вклучуваат развој на пресметковно размислување во развојот на математичкото размислување на часовите по математика. Целта на проектот е да се формулираат препораки за дизајн на наставни програми во контекст и да се потврди релевантноста во меѓународен контекст. Во проектот ќе се изврши анализа на научни и стручни извори, врз основа на кои ќе се формира мислење за поврзаноста на компјутерското и математичкото размислување во образовниот процес.

Интернационален проект Образование за дигитално граѓанство (2019 - 2020), Совет на Европа

Институтот за образование на Република Словенија во соработка со Советот на Европа го води меѓународниот проект Образование за дигитално граѓанство. Целта на проектот е да се запознаат наставниците со десет области од дигиталното образование и да се тестираат пристапите за ефективно користење на технологиите засновани на промоција на граѓанската свест, почитувањето на човековите права и демократската култура.

Притоа, ги насочуваме наставниците кон ефективен и позитивен став во употребата на дигиталната технологија, активно и одговорно учество во различни заедници, доживотно учење во различни образовни средини, формални и неформални, како и зачувување на демократијата и одбрана на човековите права.

Проектот ќе изгради мрежа од 200 европски училишта од 20 земји за образование за дигитално граѓанство. Во Словенија учествуваат 10 основни и средни училишта.

Образование во далечина

Во последните три години, сите издавачки куќи кои издаваат учебници и работни тетратки направија голем чекор во изработката на едукативни видеа и други интерактивни материјали. Наставникот кој избира кои учебници ќе ги користи за предавање, често донесува сопствена одлука и го избира издавачот кој нуди поголема поддршка за едукативни материјали. Издавачките куќи затоа се натпреваруваат меѓу себе која ќе понуди повеќе и во оваа област.

Издавачите развија квалитетни е-материјали (видео клипови, интерактивни вежби, квизови, аудио снимки итн.) за сите области на наставата. Користењето на овие материјали е толку лесно што не ви треба посебно компјутерско знаење за да ги користите. Затоа, огромното мнозинство наставници ги користат овие материјали. Наставникот има на располагање богат сет на алатки кои ги вклучува на часот. Ова се кратки видеа (до 3 минути) кои ја доловуваат суштината и наставникот може да ги користи како воведна мотивација, збогатување, дополнително објаснување или повторување на материјалот. Конкуренцијата меѓу издавачките куќи е многу голема и затоа сите тие се обидуваат да привлечат што е можно повеќе наставници да го користат нивниот материјал. Основата на материјалите е многу зголемена токму поради оваа причина, поради што состојбата во Словенија е на високо ниво.

Интернетот е сеприсутна комуникациска мрежа на информациски ресурси која суштински го менува начинот на кој функционира современото општество со лесен пристап до различни содржини и услуги. Во глобализираниот свет, тоа значи исклучително ефикасно средство за комуникација за слободен проток на информации, што значително ја промени комуникациската слика на современиот свет, па пристапот до интернет и користењето на неговите услуги генерално се подразбира како човеково право на 21 век.

ПРИМЕР ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ВИДЕО ЗАПИСИ ВО ЧАСОТ

На часот во четврток во основно училиште користиме работни тетратки на Rokus. Работната книга е дополнета со видео и аудио поддршка.

Спотот Баба и Ника е користен во словенечкиот час. Се користеше на почетокот на училишниот час кога разговаравме за разликата помеѓу литературниот и некнижевен јазик.

Го прикажува состанокот на една девојка Ника и нејзината баба. Ника е на пат за музичко училиште и ја сретнува својата баба, која штотуку се враќа од пазар. Баба ја кани дома, Ника и ветува дека ќе дојде после музичко училиште. Потоа ќе игра шах со својот дедо. Ника учтиво се збогува со баба ѝ.

Целите што ги следевме во оваа активност:

Ученици:

- зборуваат за нивните комуникациски искуства и љубезен разговор,
- Гледајте, разберете, искусете, сумирајте и оценувајте неформален и формален разговор,
- Споредете ги снимените разговори и сумирајте ги карактеристиките на неформалниот и формалниот разговор,
- да го разбере, употреби и илустрира лингвистичкиот термин соговорник,
- да се подигне свеста за употребата на литературен и некнижевен јазик во разговорот,
- препознава соодветни поздрави и обраќања, како и штиклирање [va1] и викање во дадени околности,
- учествување во игра со улоги (во официјален разговор) и оценување на одиграните разговори,
- комуницираат невербално (да ги разбираат и вреднуваат визуелните и аудитивните придружници на говорот),
- сочувствувајте со новите комуникациски ситуации,
- се креативни,
- тие се културни,
- користете го знаењето во секојдневниот живот.

Ваквите видеа, обезбедени од издавачката куќа, според чии работни тетратки работиме на училиште, ја збогатуваат наставата. Учениците се ставаат во ситуација која подобро ја разбираат, бидејќи примерите ги гледаат прво на лентата. Потоа глумат сличен разговор еден со друг. Видеото го гледаме и по неколку пати, бидејќи во него набљудуваме на пр. љубезен поздрав, литературен - нелитературен јазик, одредуваме кој е соговорникот, набљудуваме дали има викање или штиклирање[va1] ... Учениците вежбаат да настапуваат пред група, бидејќи во играта на улоги забораваат дека настапуваат и се поопуштени.

По гледањето на видеото, продолжуваме со решавање на вежбите во работната тетратка.

На учениците многу им се допаѓаат кратките видеа што ги пуштам на часовите. Rokus - Klett Publishing има силна видео поддршка за материјалот за учење по сите предмети. Забележувам дека учениците подобро го паметат материјалот за учење ако гледаат видео клип. Деталите од снимките што ги споменуваат им остануваат многу подолго во сеќавање отколку само да зборуваме за нив. Редовно ги користам сите достапни видео содржини (со доплата) на работа. Речиси не поминува ден кога не гледаме кратки видеа на училиште. Најмногу по предметите Природни науки и технологија, Општество, Словенечки јазик и Музика.

Во 1980-тите, училиштата почнаа интензивно да ги интегрираат ИКТ во нивната опрема. Започна обуката на наставниците кои дотогаш сè уште немаа соодветно образование на факултетот. Спроведоа нов предмет компјутерски науки и воведоа нова позиција во училиштето, специјалист за компјутерска поддршка. По 2000 година, ИКТ постигна големи промени со интензивното проширување на пристапот до интернет.

Во првиот период Словенија се рангираше високо меѓу другите земји во однос на достапноста на ИКТ во училиштата, опремата, изборните предмети за учење компјутерски науки и обуката на наставниците за вклучување на компјутери во нивните часови. Веќе во 2006 година, друго меѓународно истражување за употребата на ИКТ во образованието, SITES, укажа на низа проблеми (Law, Pelgrum, Plomp, 2008).

Училиштата во Словенија беа натпросечни (во споредба со другите земји) добро опремени со компјутери и други уреди како дигитални камери, но нивната употреба беше слаба. Иако компјутерските училници беа добро опремени, на учениците им беше тешко да стигнат до часовите. Процентот на компјутери по ученик на училиште беше низок. Компјутерите во училниците, кои беа наменети за употреба на наставниците, стануваа застарени, во брзиот развој на оперативните системи, училиштата не можеа секогаш да бидат во чекор со најновите верзии на опремата.

Од истражувањето на практиките за употреба на ИКТ во училиштата, дознавме дека многу малку иновативни проекти се одвиваат во Словенија, а особено многу малку во редовната настава. И покрај тогаш добиената Национална стратегија за е-учење 2006-2010 година, која ја префрли важноста на употребата на ИКТ од учење на ИКТ во употреба на ИКТ во учењето, училиштата објавија дека не користеле ИКТ, или во многу помала мера отколку на друго место, за следење на напредокот на учениците, тестирањето на знаењето и комуникацијата со родителите, особено што не им е потребна дополнителна обука на наставниците за користење на ИКТ во образованието и интегрирање на ИКТ во работата на училиштето. Во споредба со другите земји, уделот на словенечките училишта кои изјавиле дека им е потребна обука е најмал меѓу земјите.

До 2000 година Словенија имаше споредливи резултати со поразвиените земји во Европа, особено во областа на употребата на часовите (математика, словенечки, географија), како што покажаа и истражувањата. Министерството за образование смета дека причината за добриот резултат е главно поради сеопфатноста на проектот, кој истовремено се грижеше за опремување на училиштата (хардвер, локални мрежи и интернет), обука на наставници за опремата што беше во училишта, и за понатамошен развој и истражување. Во последниве години, разликата меѓу земјите се намали, бидејќи другите земји (Унгарија, Естонија, Чешка се истакнати) ги опремија училиштата и обучија наставници со јасна визија и стратегија.

Тие се водеа од фактот дека информациско-комуникациските технологии можат значително да придонесат за осовременување на наставата, каде што наставникот од давател на знаење станува координатор и водич на знаењето и ги насочува учениците кон соодветна евалуација на информациите што ги добиваат во различни начини, објаснуваат од Министерството за образование.

Интернетот е сеприсутна комуникациска мрежа на информациски ресурси која суштински го менува начинот на кој функционира современото општество со лесен пристап до различни содржини и услуги. Во глобализираниот свет, тоа значи исклучително ефикасно средство за комуникација за слободен проток на информации, што значително ја промени комуникациската слика на современиот свет, па пристапот до интернет и користењето на неговите услуги генерално се подразбира како човеково право на 21 век.

Во последните пет години, сите издавачки куќи кои издаваат учебници и работни тетратки направија голем чекор во изработката на едукативни видеа и други интерактивни материјали. Наставниците кои избираат кои учебници ќе ги користат за предавање, често одлучуваат сами и го избираат издавачот кој нуди поголема поддршка за едукативни материјали. Издавачките куќи затоа се натпреваруваат меѓу себе која ќе понуди повеќе и во оваа област.

Издавачите развија квалитетни е-материјали (видео клипови, интерактивни вежби, квизови, аудио снимки итн.) за сите области на наставата. Користењето на овие материјали е толку лесно што не ви треба посебно компјутерско знаење за да ги користите. Затоа, огромното мнозинство наставници ги користат овие материјали.

Наставникот има на располагање богат сет на алатки кои ги вклучува на часот. Ова се кратки видеа (до 3 минути) кои ја доловуваат суштината и наставникот може да ги користи како воведна мотивација, збогатување, дополнително објаснување или повторување на материјалот. Конкуренцијата меѓу издавачките куќи е многу голема и затоа сите тие се обидуваат да привлечат што е можно повеќе наставници да го користат нивниот материјал. Основата на материјалите е многу зголемена токму поради оваа причина, поради што состојбата во Словенија е на високо ниво.

Извори:

- Japelj Pavešič, B., Peršolja, M., Špegelj Razbornik, A. (2020). Zaostajanje uporabe IKT za poučevanje v slovenskih osnovnih in srednjih šolah. Pedagoški inštitut.

2.1.4 Шпанија

Едукативни видеа како дидактички ресурс за настава

Инциденца на ИКТ во наставата во шпанското основно и средно образование. Кратка студија и некои заклучоци.

ВОВЕД

Едукативното видео е дидактички ресурс кој долги години го користат наставниците за предавање на различни теми, всушност има автори како Бергман и Самс кои го користеле видеото како дидактички ресурс како придружба на содржините, а учениците од ова градат знаење. [1] Благодарение на научниот напредок што е развиен во последниве години, човечкото суштество преку ИКТ (информатички и комуникациски технологии) може да пристапи до сите видови информации ширум светот, токму преку компјутерот со посредство на интернет може да пристапи до информации; наведените информации се наоѓаат во видеа, аудио или текстови; Дополнително, употребата на „технологиите поттикнуваат партиципативно однесување, а од медиумското образование потребно е да се промовираат“ [2]. Видеото има капацитет да раскажува приказни или да пренесува информации преку низа слики и звуци [3], неговата сегментација на нарацијата може да биде со кратко и долго време, иако кратката нарација е најкористена, видео клипот и едукативните видеа се пример за краток визуелен наратив и преку нив се пренесува информација која бара кратко внимание од гледачот.

Пред неколку години, кога зборувавме за „новите информатички технологии и комуникација“, не бевме свесни како терминот „ново“ брзо ќе исчезне од таа концептуална рамка. Всушност, имаше за цел да ги поврзе овие технологии со образовното поле, оправдувајќи ја речиси императивната потреба за „поврзување“ на училиштето со социјалната реалност. А видеото беше значајна компонента на оваа нова визија за технологија што се администрира во училиниците. Видеата станаа популарна алатка во образованието во изминатите децении, обезбедувајќи ангажиран и интерактивен начин за учење. Во шпанското основно и средно образование, видеата широко се користат како алатка за учење за поддршка на наставата на различни предмети. Оваа иновативна тенденција своите почетоци ги има во последните децении на 20 век.

Употребата на едукативни филмови и видеа станала широко распространета во Шпанија до 1970-тите и 1980-тите, со воведувањето на форматот VHS. Пред ова, едукативните материјали обично се доставувале преку традиционални средства како што се учебници, предавања и инструкции за табла.

Како што беше речено, имало некои рани обиди да се користат филмот и видеото во образованието во текот на 1950-тите и 1960-тите, особено во високото образование. Според некои извори, универзитетите како што се Универзитетот во Саламанка и Универзитетот во Валенсија почнале да го користат филмот како наставна алатка во доцните 1950-ти, првенствено за предмети како уметност, историја и литература.

Сепак, важно е да се забележи дека овие рани употреби на видео технологијата биле ограничени и не биле широко прифатени низ образовниот систем. Недостатокот на пристап до видео-технологијата, заедно со конзервативниот образовен систем кој бавно ги прифаќал новите методи на учење, значело дека видеото не станало значајна алатка за образование во Шпанија до многу подоцна.

Прво, кратка забелешка за класификација на видеата како образовни алатки. Според М. Sebrián (1987)[4], видеата може да се категоризираат во четири различни типови: наставни програми, кои се дизајнирани специјално за наставната програма на одреден предмет; културна дисеминација, чија цел е да се претстават одредени културни аспекти пред пошироката публика; научно-технички, кои обезбедуваат содржини поврзани со напредокот на науката и технологијата или објаснување на физички, хемиски или биолошки појави; и едукативни видеа, кои не се специјално направени за настава, но можат да се користат како дидактички ресурси со одредена образовна намера.

Периодот помеѓу 1970 и 1989 година е период на значаен технолошки напредок во Шпанија, а употребата на видеото како наставна алатка станува пораспространета во тоа време.

Една студија која дава увид во употребата на видеото во образованието во Шпанија во овој период е „ИКТ предизвиците за промената во образованието“ [5]. Оваа студија, објавена во *Journal of Educational Media*, ја испитува употребата на видео технологијата во шпанските училишта во текот на изминатите децении.

Според студијата, употребата на видеото во образованието во Шпанија во текот на 1980-тите била поттикната од неколку фактори, вклучувајќи ја зголемената достапност на видео технологијата, зголемениот интерес за аудиовизуелните медиуми и желбата за модернизација на образовниот систем. Студијата покажала дека видеото се користело во различни образовни контексти, вклучувајќи настава во класот, обука на наставници и образование на далечина.

Друга студија која дава увид во употребата на видеото во образованието во Шпанија во овој период е „Употребата на дигитални алатки во училищата по англиски јазик во Шпанија“ од Хуан Рубио Антонио Дание и Гарсија Конеса Изабел Марија [6]. Оваа студија, објавена во Журналот за образовна технологија и општество, ја испитувала употребата на видео и други аудиовизуелни медиуми во настава по странски јазици во шпанските училишта во текот на 1970-тите и 1980-тите.

Употребата на аудиовизуелни медиуми во наставата по странски јазици во Шпанија не била широко распространета, иако имаше сè поголемо признавање на потенцијалните придобивки од овие технологии за учење јазик. Според една студија, видеото главно се користело како дополнителна алатка на учебниците и другите наставни ресурси во наставата по странски јазици. Наставниците покажале позитивен став кон инкорпорирањето на видеото во училищата, бидејќи тоа помогнало да се промовира ангажманот и мотивацијата кај учениците.

Севкупно, овие студии сугерираат дека употребата на видео во образованието во Шпанија значително се зголемила во текот на 1970-тите и 1980-тите, водена од комбинација на технолошки напредок, културни фактори и желба за модернизација на образовниот систем.

Новиот милениум значеше напредок во оваа област. Помеѓу последната деценија на XX век и 2000-тите има период на значителен раст во технологијата и дигиталните медиуми, а употребата на видеото како наставна алатка продолжува да се развива во овој период.

Една студија која дава увид во употребата на видеото во образованието во Шпанија во овој период е „ИКТ во заедничкото учење во училиниците на основното и средното образование“ од Гарсија-Валкарсел-Муњоз-Реписо, Ана, Базилота-Гомез-Паблос, Вероника. и Лопез-Гарсија, Камино [7].

Оваа студија, објавена во *Comunicar*, иберо-американско научно-истражувачко списание, ја испитуваше употребата на видео продукција како педагошка алатка во програмите за образование на наставници во Шпанија во текот на 1990-тите и 2000-тите. Видео продукцијата е искористена како начин за подобрување на ангажманот, мотивацијата и вештините за критичко размислување на учениците и за промовирање на размислување и самооценување. Студијата покажала дека видео продукцијата најчесто се користи во програмите за образование на наставници како начин да се развијат практични вештини и да се обезбедат можности за заедничко учење. Дефинирање дека „дигиталните технологии нудат нови можности за учење во сè поповрзано општество, во кое учењето да се работи со други и да се соработува стана исклучително важна вештина“.

Друга студија која дава нова перспектива за употребата на видеото во образованието во Шпанија во овој период е „Дигитална компетентност и изградба на лични средини за учење како предизвици на високото образование“ од Кристобал Суарез-Гереро и Франциско Луис Гутиерез-Мартин [8]. Оваа студија, објавена во брошурата „Предизвици на образованието во време на промени“ од Универзитетот во Валенсија (2016), ја испитува употребата на онлајн видео-предавања во високото образование во Шпанија во текот на 2000-тите.

Според студијата, „онлајн видео-предавањата се користеле првенствено како додаток на традиционалната настава во училницата и се гледале како начин да се зголеми флексибилноста и пристапот до материјалите од курсот. Студијата покажува дека учениците кои користеле онлајн видео-предавања имаат тенденција да имаат повисоки нивоа на ангажман и мотивација, и дека употребата на видео предавања генерално била позитивно прифатена и од учениците и од инструкторите.

Понатаму, употребата на видеото во образованието во Шпанија продолжи да се развива и проширува, бидејќи наставниците и институциите сè повеќе го препознаваа потенцијалот на видеото како педагошка алатка. Овој период се карактеризира со значајни технолошки достигнувања, кои обезбедија нови можности за создавање и дистрибуција на видео содржини. Покрај тоа, наставниците почнаа да развиваат поголемо разбирање за тоа како видеото може да се користи за подобрување на искуствата во учењето на учениците, преку промовирање на ангажираност, мотивација и вештини за критичко размислување и обезбедување можности за размислување и самооценување.

Како резултат на тоа, видеото стана сè попопуларен и вреден ресурс во шпанскиот образовен систем во ова време. Наставниците и инструкторите почнаа да користат видео продукција како педагошка алатка во различни услови, вклучувајќи програми за образование на наставници, курсеви за високо образование и училиници К-12. Продукцијата на видео се сметаше како начин за подобрување на практичните вештини на учениците, промовирање на колаборативното учење и зголемување на ангажманот и мотивацијата.

Во исто време, употребата на онлајн видео-предавања почна да се појавува како популарен додаток на традиционалната настава во училиницата, обезбедувајќи им на учениците поголема флексибилност и пристап до материјалите за курсот. Овие случувања беа поттикнати од зголеменото препознавање на потенцијалот на видеото како педагошка алатка и желбата да се искористи моќта на технологијата за да се подобрат резултатите од учењето. Генерално, употребата на видео во образованието во Шпанија во текот на 1990-тите и 2000-тите претставува значителен период на раст и иновации во интеграцијата на технологијата и дигиталните медиуми во образовниот систем.

Нова перспектива: употребата на видеа во училиницата има многу придобивки и за наставниците и за учениците.

Една од главните предности на користењето видеа е тоа што тие обезбедуваат визуелна претстава на концептите, што ги прави полесни за разбирање. Најдобар пример за овие видеа може да биде видеото „How to...-Како да...“ за да се објасни концептот. Видеата, исто така, може да се користат за да се создаде попривлечно и поинтерактивно искуство во училиницата, помагајќи да се задржи интересот и мотивацијата на учениците. Некои разиграни ресурси се примерите на видео гатанки, видео приказни и анимации што може да се видат во основните училишта во Шпанија.

Дополнително, видеата може да се користат за дополнување на предавањата во училиницата и обезбедување дополнителни ресурси за учење за учениците. Ова е особено корисно за предмети како што се науката и социјалните студии, каде визуелните помагала може да помогнат да се зајакнат клучните концепти.

Користење видеа во шпанското основно образование:

Во шпанското основно образование, видеата често се користат за да се подучи основен речник и граматика. На пример, видеата може да се користат за воведување нов речник поврзан со храна, животни и бои. Видеата може да се користат и за да им помогнат на учениците да ги разберат основните граматички концепти, како што е конјугација на глаголи.

Друг начин на кој видеата се користат во основното образование е да се подучуваат културните аспекти на светот што зборува шпански. Видеата може да се користат за да се запознаат учениците со различни традиции, празници и прослави. Тие исто така може да се користат за да се обезбеди увид во секојдневниот живот на луѓето во другите земји што зборуваат шпански.

Во шпанското средно училиште, видеата се користат за учење на понапредни јазични вештини, како што се пишување, зборување и слушање. Видеата може да се користат за да се обезбедат реални примери за тоа како да се користат напредни граматички концепти и да им се помогне на учениците да ги практикуваат своите вештини за зборување и слушање.

Видеата се користат и за проучување на посложени културни аспекти на светот што зборува шпански. Средношколците може да бидат изложени на поширок спектар на културни теми, како што се уметност, музика, литература и историја. Видеата може да обезбедат привлечен и интерактивен начин за учениците да учат за овие теми. Со воведувањето на паметните телефони и безжичната технологија, учениците можат да ги користат своите телефони како алатка за проширување на полето за учење.

Во изминатите децении, а и во денешно време, аудиовизуелните ресурси може да се претстават како ефикасна алатка за ангажирање за да се обезбедат вистински примери на средношколците кои се соочуваат со нови предизвици во нивниот секојдневен живот. Може да се увери дека „видеото обезбедува прозорец во светот и им овозможува на учениците да искушат места, луѓе и идеи со кои можеби нема да имаат можност да се сретнат во реалниот живот“ [9].

Предизвици за користење видеа како алатка за учење

Според студијата од 2020 година на шпанското Министерство за образование и стручна обука [10], 100 % од основните училишта и 99 % од средните училишта во Шпанија имаат пристап до интернет. Во истата студија, беше откриено дека 80 % од основните училишта и 96 % од средните училишта во Шпанија имаат интернет конекција. Извештајот од 2020 година на шпанското Министерство за образование и стручна обука покажа дека 85 % од наставниците во Шпанија користат технологија во нивните училници [11].

Иако употребата на видеа како алатка за учење има многу придобивки, има и некои предизвици што треба да се решат. Еден од главните предизвици е да се најдат висококвалитетни видеа што се соодветни за нивото на учениците. Наставниците треба да трошат време на истражување и избирање видеа кои се релевантни за нивната наставна програма и ги задоволуваат потребите за учење на нивните ученици. Една од најпопуларните платформи за спроведување на истражување и користење видеа е северноамериканскиот давател на платформи за хостирање, споделување и услуги Vimeo.

Покрај техничките и логистичките предизвици, инкорпорирањето видеа во училницата бара внимателно разгледување на тоа како тие најдобро можат да го поддржат учењето на учениците. Иако видеата може да бидат вредна алатка за подобрување на резултатите од учењето, важно е наставниците да обезбедат јасни насоки и структура за да се осигураат дека учениците ги користат видеата ефективно и ефикасно.

За ефективно да ги вградат видеата во училницата, наставниците треба внимателно да избираат видеа што се усогласуваат со целите на учењето и да се погрижат да бидат соодветни за возраста и културно релевантни. Откако ќе се изберат видеата, наставниците треба да дадат јасни упатства и очекувања за учениците пред да го гледаат видеото, како што е идентификување на клучните концепти или правење белешки.

За време на активностите базирани на видео, наставниците треба активно да ги следат учениците за да се осигураат дека тие се ангажирани и фокусирани на целите на учењето. Ова може да се постигне со барање од учениците да завршат конкретни задачи поврзани со видео содржината, како што се одговарање на прашања за разбирање или учество во групна дискусија. Дополнително, наставниците треба да обезбедат можности за учениците да размислуваат и да го применат она што го научиле од видеото, како на пример преку писмени размислувања или дискусии во училницата. Со внимателно планирање и имплементација, видеата може да бидат моќна алатка за подобрување на учењето и ангажманот на учениците во училницата по шпански.

Заклучоци

Видеата се вредна алатка за учење во шпанското основно образование и гимназија, обезбедувајќи ангажиран и интерактивен начин за учење што може да ги надополни предавањата во училницата и да обезбеди дополнителни ресурси за учење за учениците. Всушност, се забележува дека видео содржината може да помогне да се создаде извонредно искуство за учење што им овозможува на учениците да стекнат подлабоко разбирање на темата и да се вклучат со материјалот на поинтерактивен начин.

Освен тоа, Европската комисија ја нагласува важноста од инкорпорирање на технологијата и дигиталните медиуми во училницата, наведувајќи дека „видеата можат да создадат извонредно искуство за учење што им овозможува на учениците да стекнат подлабоко разбирање на темата и да се вклучат со материјалот на поинтерактивен начин. „[12] Видеото е една таква технологија која има потенцијал да го подобри ангажманот на учениците и резултатите од учењето.

Забележано е дека употребата на видео во образованието се усогласува со пошироките цели на иницијативата на Европската унија за единствениот дигитален пазар (2015), која има за цел да ја промовира интеграцијата на дигиталните технологии во различни сектори, вклучително и образованието. Без никакво сомневање, дигиталните вештини се од суштинско значење за идната работна сила, а дигиталните технологии можат да играат важна улога во промовирањето на инклузивно и ефективно образование.

Европската комисија ја препознава вредноста на видеото како алатка за учење во шпанското образование и ја охрабрува континуираната интеграција на дигиталните технологии во училищата за подобрување на резултатите од учењето и промовирање на дигиталната писменост кај учениците.

Покрај нивниот потенцијал како примарна наставна алатка, видеата може да бидат и вреден додаток на традиционалната настава во шпанското образование. Истражувањето покажа дека користењето видеа во комбинација со други наставни методи може да го подобри ангажманот на учениците и задржувањето на материјалот, особено за визуелните ученици. Како такви, образовните експерти често препорачуваат наставниците да вклучат видеа во нивните планови за часови на промислен и планиран начин.

Сепак, важно е да се напомене дека не сите видеа се креирани еднакви во однос на нивната едукативна вредност. За да бидат ефективни, видеата треба внимателно да се изберат за да се усогласат со целите за учење на одредена лекција или целина. Ова бара наставниците да ја проценат содржината на видеата за точност, релевантност и соодветност за целната публика. Тие, исто така, треба да ги земат предвид факторите како што се должината на видеото и квалитетот на производството, како и сите потенцијални предрасуди или културни разлики што може да влијаат на способноста на учениците да го разберат и да се вклучат во материјалот.

Покрај тоа, Европската комисија ја нагласува важноста од обезбедување насоки и поддршка за учениците за време на активностите базирани на видео за да се осигура дека тие се ефективни искуства за учење. Ова може да вклучува поставување јасни цели и очекувања за учење за учениците, обезбедување прашања за дискусија или други поттикнувања за поттикнување на критичкото размислување и размислување и следење на напредокот и ангажираноста на учениците за да се идентификуваат областите за подобрување.

Севкупно, иако видеата може да бидат вреден додаток во училиницата, нивната едукативна вредност зависи од обмислената и намерна употреба од страна на воспитувачите, кои мора внимателно да ја проценат видео содржината и да обезбедат соодветни насоки и поддршка на учениците за време на активностите базирани на видео.

Сегашни предизвици:

- Презентираниот материјал е кохерентен со наставната содржина.
- Развијте прашања кои генерираат критичко размислување преку споредба и контраст на реалноста.
- Затворете ја презентацијата со конечни мислења.
- Промовирајте мислење за естетските карактеристики на презентираниот материјал.
- Генерирајте ставови на креативност со претпоставка дека материјалот е претставен како можност на јазикот.

Иако видеата може да бидат ефективна наставна алатка во шпанското образование, постојат и потенцијални предизвици за кои наставниците треба да бидат свесни кога ги вградуваат во нивните планови за часови. Важно е видеата да се користат на начин што ќе се усогласи со целите за учење на одредена лекција или единица и ги поддржува севкупните цели на наставната програма. Со правилното водство и структура, видеата може да ги подобрат резултатите од учењето и да ги ангажираат учениците на значајни начини. Всушност, ќе се спроведат дополнителни истражувања за да се истражи употребата на видеото како педагошка алатка во програмите за образование на наставници во Шпанија.

Извори:

- [1]. Bergmann, Santiago, Raúl, Aprender al revés. España: PAIDÓS Educación, 2018.
- [2]. Ferrer, Joan, Las pantallas y el cerebro emocional, Barcelona: Gedisa, 2014.
- [3]. Fandos Igado, Manuel, El video y su papel didáctico en Educación Primaria, Comunicar Vol. 2, 1994.
- [4]. Cebrián, Miguel, ¿Qué es el video educativo?, Comunicar, 1987.
- [5] . Carneiro, Roberto; Toscano, Juan Carlos and Díaz Tamara, ITC challenges for the change in education, 2021.
- [6] Juan Rubio, Antonio Daniel and García Conesa, Isabel María, The use of Digital Tools in the classroom in Spain, Journal of Language and Linguistic Studies, 2022.
- [7] García Valcárcel Muñoz Repiso, Ana; Basilotta Gómez Pablos, Verónica and López García, Camino, ICT in collaborative learning in the classrooms of Primary and Secondary Education, Comunicar, 2014.
- [8] Suarez Guerrero, Cristóbal and Gutiérrez-Martín Francisco Luis, Digital competence and construction of personal learning environments as challenges of higher education, in “Challenges of the education in times of change”, University of Valencia, 2016.
- [9] Hughes, Julie E. and Kibbe, Sharon A., The Use of Video as a Tool for Learning and Teaching in Higher Education: A Case Study, 2015.
- [10] Ministry of Education and Vocational Training of Spain, The numbers of the Education in Spain (2019-2020), <https://www.educacionyfp.gob.es/en/servicios-al-ciudadano/estadisticas/indicadores/cifras-educacion-espana/2019-2020.html>
- [11] Ibid.
- [12] European Commission, Opening up Education: Innovative Teaching and Learning for All Through Technologies and Open Educational Resources, in Digital Education Action Plan (2021-2027).

2.1.5 Србија

Србија е една од земјите што одговори на превентивното „заклучување“ на КОВИД-19, а со тоа и на забраната за собирање, со ефективно пренесување на целиот образовен систем на интернет. Ова импресивно прилагодување на наставата на „далечина“ вклучуваше емитување на часови на програмата на јавниот (телевизиски) сервис (РТС), употреба на интернет платформи, ИТ алатки, програми и решенија. Анамарија Вичек, државен секретар во Министерството за образование, истакнува дека новите технологии создаваат нови предизвици кои го надминуваат прашањето за континуитет на наставата: „За оние семејства со ограничени приходи, потребата да се здобијат со компјутери за да можат децата да учествуваат на часовите преку интернетот значеше уште поголеми тешкотии. Затоа поддршката што ја имавме од нашите меѓународни развојни партнери за набавка на потребната опрема е од големо значење, особено во руралните и помалку развиените делови на земјата“.

Франсоаз Јакоб, постојан координатор на ОН во Србија, смета дека за постигнување на четвртата цел за одржлив развој (SDG4), односно изградба на инклузивно и правично, висококвалитетно образование до 2030 година, ќе биде потребна тимска работа: Речиси $\frac{3}{4}$ од учесниците од академските редови во анкетата спроведена во оваа прилика сметаат дека пандемијата предизвикала значителни загуби во знаењето. Со оваа оценка се согласуваат 90 % од граѓанските организации и сите осум здруженија на родители кои учествуваа во истражувањето. Сепак, допрва треба да се открие вистинската големина на загубата на знаење. Потребно е да се заврши најмалку еден образовен циклус од четири до осум години за да се прикажат последиците од секоја значајна промена во образовниот систем во образовните резултати на учениците.

Учениците се согласуваат дека учеството на онлајн часови им претставувало проблем поради немањето контакт со другите ученици и неможноста за учење во групи. Сега сите ја препознаваат важноста од заедничкото учење, односно учење во тим. Дури и во средината за учење на далечина, има простор за организирање на работа во мали групи, но тоа бара подигнување на капацитетот на наставниците, вклучувајќи ги и ИТ вештините - што беше препознаено како дополнителен приоритет во консултациите.

Во оваа смисла, видео лекцијата е опишана како метод за презентирање наставни содржини, но опишува и објективно важни факти за видеото како медиум во областа на дигитализацијата, како што се: структурата на дигиталното видео, видовите дигитални видео датотеки и видео стандарди. Исто така, се занимаваме со класификацијата на видео софтверот, потоа со можностите за видео пренос преку Интернет, како и со аспектите на користење на ИКТ, а со тоа и видео лекции.

Видео лекции

Ако ја погледнеме материјално-техничката страна на наставата, во наставниот процес најдобро е да се користат наставни средства во комбинација, бидејќи нивната различност ги вклучува сите сетила и обезбедува најдобри ефекти при учењето на наставната содржина. Според Круљ, лекциите презентирани со аудио видео може да имаат ефект на учење од 50 до 70 %, што може да се смета за добар ефект и доволна причина за користење видео лекции во наставата. За да се реализира дидактичкиот принцип на очигледност и да биде во согласност со когнитивната теорија на ВАКЗ, во наставниот процес се користат бројни средства кои овозможуваат визуелизација. Исто така, овие ресурси се користат со цел да се зголеми концентрацијата и мотивацијата за работа, кои се од клучно значење за подобрување на процесот на учење.

Уникатните можности за презентација кои овозможуваат визуелизација нудат можност за подобро разбирање на наставната содржина и поефективно учење во споредба со ситуацијата кога учењето се заснова само на примена на печатени материјали (Бјекиќ, 2009). При организирањето на часовите мора да се земе предвид фактот дека денешните ученици растат со уреди со висока технологија и дека користењето на овие уреди е неизбежно, како и дека секогаш мора да се биде во чекор со нивниот развој. Покрај тоа што се многу ефикасни во стекнувањето знаење, дигиталните видео формати се користат во наставата за да се нагласи важноста на иновативниот пристап. А иновацијата директно влијае на мотивацијата на учениците (Вучиќ, 1996). Развојот на ИКТ доведе до бројни иновации во процесот на настава и учење.

Во оваа смисла, веб-страниците, електронското учење и употребата на мултимедија во наставата, кои овозможува информациите да се пренесуваат до учениците во различни форми и формати, секако се од големо значење. Ако во процесот на стекнување знаење, влијанието врз сите сетила се гледа како предуслов за добро учење, тогаш предностите на мултимедијалните презентирани содржини се многу големи (LINKgroup, 2012). Може да се каже дека некои веб-страници се добро познати. На нив може да се најдат видео лекции од различни содржини. Academic Earth [12], Бесплатни видео предавања [13], YouTube Edu [14] се најпознатите веб-локации со бесплатни видео предавања. Лекциите се класифицирани во одредени категории, така што пребарувањето и изборот на саканата лекција е многу едноставно. Исто така, многу универзитети ги објавуваат своите предавања на овој начин и на тој начин ги прават достапни за пошироката јавност. Ќе ги споменеме: YouTube каналот на Универзитетот Стенфорд [15], UCLA „BruinCast“ [16] и MIT OpenCourseWare [17].

Аспекти на употреба на ИКТ

Во серија истражувања спроведени и спроведени од компанијата CISCO5 [18] беа објаснети основните аспекти на користење на ИКТ во образованието. Добиените резултати се класифицирани во осум основни категории. Основно ниво - ИКТ придонесува за квалитетот на наставата по странски јазици и хуманитарни науки (на пр. историја и географија) во смисла дека учениците имаат можност да се „отселат“ од училницата (симулации на битки, следење на реакцијата на одредени фрази на странски јазици во комуникација, израз на лицето, природна убавина, национални паркови...). Напредно ниво - во изучувањето на природните науки (математика, физика, астрономија, биологија...) користењето на мултимедијата овозможува разбирање на проблемите на концептуално ниво, особено во односот помеѓу теоретските постулати и практичната примена.

Збогатување на наставата - примената на видео материјали им овозможува на учениците да „патуваат“ на далечни места надвор од ѕидовите на училницата без да го напуштат училиштето или местото каде што се одвива наставата. Забрзување на процесот на учење - стримингот во комбинација со други методи на комуникација е еден од неколкуте начини да се обезбеди дека учениците посетуваат настава на нивото што им е потребно, без разлика дали се на тоа ниво. Ова е особено точно за надарените ученици.

Сите предавања стануваат достапни за населението во подрачјата далеку од седиштето на образовната институција, за учениците со попреченост или за оние кои ќе одлучат да го продолжат своето образование во подоцнежните години.

Алатки за споделување на медиуми

Алатките за споделување медиуми овозможуваат пребарување, коментирање и организирање фотографии (Flickr), но имаат и можност за креирање, објавување, прегледување, организирање и коментирање на видео материјал (YouTube, Google итн.), како и поткаст, кој е поврзан за создавање и објавување аудио содржина на интернет (Одео.) [37][43]. На часот, можно е директно да се користат, доколку училиштето има интернет конекција во училницата, но и како однапред подготвен и снимен материјал кој на учениците им се презентира само на училишниот компјутер и со помош на проектор и видео-бим, а задача на наставникот е да ја пребарува и обработува содржината онлајн или само да ги допрецизира и прилагоди на наставната единица за која ги користи, да ги снима и да ги презентира на час [8].

Создавањето материјали е поедноставено до тој степен што секој наставник кој има камера или видео камера може да направи свои фотографии или видео и да ги објави на интернет. Доволно е да ги слика предметите што му се потребни за наставната единица што ја подготвува или да сними видео кое подоцна ќе го коментира со учениците на час.

За целите на една лекција, ова е удобен и едноставен начин да им се пријде на децата и да се претстави содржината на предметот на очигледен начин. Користењето кратки видеа од YouTube е многу покомфорно и полесно за работа, отколку сечење делови од филмот што одговараат на наставната единица, а тоа, повторно, е поврзано со употребата на програми кои можат да ги извлечат од филмот деловите потребни за една лекција, бидејќи целиот филм е премногу долг за да се работи во една наставна единица.

3. Методологија

3.1 Проблем на истражувањето

Во последната деценија и пол се случуваат интензивни промени и реформи во нашиот образовен систем, поконкретно во рамките на основното и средното образование, кои резултираат со континуирани промени во наставните планови и програми (концептуални и содржински аспекти), додека тенденциите за иновации во процесот на наставната програма стануваат се повидливи. Промените се засноваат на новите сознанија за развојот на квалитетното образование, на светските и европските трендови за образование засновано на компетенции, на дигитализацијата на образованието, како и на сите наши досегашни искуства и аспирации за подобрување на квалитетот на наставата и учење во нашите училишта, кое треба да стане место за учење и развој на мотивирани ученици подготвени да ги стекнат очекуваните компетенции.

Во однос на надлежностите, во 2004 година од страна на Европската комисија беше изготвен документ за клучните европски компетенции, кои во суштина се засноваат на потребите на едно општество кое има знаење како своја основа, кое не смее да остане една и единствена компонента која се стекнува во образованието. Затоа, покрај учењето, компетенциите нагласуваат и развој на вештини и ставови, односно вредности кај учениците. (Клучни компетенции за доживотно учење, 2006). Значи, компетенциите ги имаат овие три исклучително важни компоненти кои треба да се развиваат низ образовниот процес во задолжителното образование.

Следствено, инвестирањето во основните вештини станува сè поважно и е потребно за секое квалитетно образование. Конкретно, новите начини на учење стануваат сè понеконвенционални и пред сè дигитални, со оглед на големото влијание што дигиталната технологија го има денес во образованието, како резултат на многубројните пофлексибилни средини за учење. Затоа, меморирањето на факти и информации понекогаш може да има значење, но тоа воопшто не е доволно за напредок и успех на човекот.

Напротив, вештините како што се: учење за решавање на проблеми, критичко размислување, способност за соработка, самоконтрола итн. се вештини кои се многу суштински во едно општество кое брзо се менува. Тие вештини можат да генерираат нови идеи, нови теории, нови производи и секако – знаење.

Како резултат на брзите и секојдневни промени во општеството и економијата, давајќи им вистинско значење на иднината и потребата на идните генерации во дигиталната ера, во мај 2018 година, Европската комисија препорача преглед и ревизија за надградба на клучните европски компетенции. Иновативниот сет на компетенции во 2018 година потребни за личен развој, унапредување на здравјето, вработливост и социјална вклученост се формира не само за социјален и економски развој, туку и поради различните иницијативи што Европа ги презема во последната деценија. Посебно внимание се посветува на учењето јазик, на промоцијата на дигиталните и претприемачките компетенции, на важноста на заедничките вредности во функционирањето на нашето општество, како и на мотивацијата на младите. (Препорака на Советот за клучните компетенции за доживотно образование 2017 година).

Сите реформи и промени во образованието на посебен начин влијаат врз наставникот, кој бил, е и ќе биде стожерот на современиот воспитно-образовен процес, фактор број еден од кој зависи успешното спроведување на наставата и покрај се поголемата примена на современата настава и аудио-визуелни помагала. (Попова-Коскарова, 1997:185). Не случајно, големиот германски педагог Дистервег истакна дека „училиштето вреди колку и учителот“ (Дистервег, цитиран според Л. Гогоска: 1994:25). Од тие причини, може да се нагласи дека континуираното професионално усовршување на наставниците (отвореност за обуки кои ќе придонесат за динамичен и креативен наставен процес) е многу значајна, и социјална и лична потреба.

Свесни сме дека во денешно време учениците добиваат низа информации од најмала возраст надвор од наставата, и со подигнувањето на општиот, материјалниот и културниот стандард на родителите и со развојот на алатки за масовна комуникација, потоа домашните електронски микрокомпјутери, видеа, итн. многу извори на информации стануваат достапни за нив, понекогаш со највисок квалитет.

Од друга страна, сосема е природно учениците да се обраќаат до наставниците за различни објаснувања, објаснувања или пошироки сознанија поврзани со конкретниот предмет или надвор од него, на пример, од секојдневниот живот. Нивната потреба ќе ја задоволат оние наставници кои не само што се добро упатени во својата професија, туку се одликуваат со широка општа култура. Затоа, уште еднаш ќе нагласиме дека природата на наставничката професија е таква што бара од наставникот перманентно да учи, да ги следи достигнувањата во својата професија и систематски да се усовршува во неа.

Според зборовите на Брајса, „наставникот е софтверот во училиштето. А највредниот хардвер е безвреден ако нема софтвер што го започнува, движи, одржува и развива“ (Брајса, 1995: 10). Затоа не случајно се вели дека тајната на успешното училиште лежи во активниот мозок и на наставникот и на ученикот. Затоа и суштинското прашање: како да се зголеми креативноста на наставникот и подготвеноста за усвојување и примена на иновации, за во исто време да се зголеми и мотивацијата на учениците за учење, која за жал е многу мала во денешно време во нашите училишта. Секојдневно сме сведоци на изливи на незадоволство од страна на учениците од монотониот наставен процес што не придонесува за стекнување на функционални (применливи) знаења.

Од тие причини, подготвеноста на наставниците да користат најразлични аудио-визуелни материјали, но и самите да ги креираат (на пр. кратки видеа) кои можат успешно да се користат за едукативни цели во севкупниот образовен процес станува императив за зголемување на квалитетот. Тоа е неговата ефикасност и ефикасност. Воспитувачите се согласуваат со фактот дека наставата во која се користат аудио-визуелни средства (а во денешно време дигитални, како што се видео содржините) носи свежина и живост и го прави воспитно-образовниот процес многу поинтересен, но во исто време и поефикасен, поради одличната можности што ги има филмот како наставна алатка. Видеосодржините можат успешно да се користат во сите наставни предмети, а особено се погодни за настава: странски јазик, историја, мајчин јазик, но и од природните науки (биологија, географија), а се значајни и можат да се применат во предметите од уметноста. Голем дел од видео содржините за едукативни цели може да се најдат на YouTube, но има и едукативни содржини за кои не може да се најдат соодветни видео клипови. Затоа, најдобро би било наставниците да се обучат да направат видео од неколку минути, со содржини од наставната програма по соодветни предмети, кои потоа ќе им бидат презентирани на учениците.

Тоа е најдобриот начин да се развие креативноста кај наставниот кадар, а кога има креативен наставник, ќе има и креативни ученици кои исто така ќе бидат поттикнати да учествуваат во креирањето на видео содржини. Ова е суштината на нашиот проект „И... Акција“, кој има крајна цел: обука на наставниците да креираат видео содржини за едукативни цели, со цел наставата да биде поинтересна, креативна, иновативна, динамична и што е најважно, соодветна. да стекнуваат функционални (применливи) знаења.

Да ги мотивира наставниците да ја развиваат својата креативност и да излезат од традиционалните рамки на наставната активност и да ги мотивираат учениците да постигнат поголеми резултати.

Но, при креирањето на видео содржина потребно е да се запазат педагошките критериуми и принципи:

- Усогласеност со возраста и способностите на учениците.
- Усогласеност со наставната програма и тематските содржини кои произлегуваат од неа.
- Содржините за поттикнување интелектуални активности од повисоко ниво на Блумовата таксономија (и од когнитивните и од афективните области) - примена на учење, анализа, синтеза, евалуација, а не само меморирање на факти и податоци или пасивно восприемање информации.
- Содржината треба да придонесе за градење ставови и развивање вредности кај учениците за одржлив развој
- Да ги набљудува задачите на моралното воспитување и да не поттикнува стереотипи, предрасуди и сл. разлики во однос на полот, расата, политичката припадност итн.

Во контекст на педагошките критериуми презентирани погоре, неопходно е содржината што ќе биде предмет на креирање видео да биде внимателно избрана од тим од наставници и педагози.

3.2 Предмет на истражување

Предмет на нашето истражување е обука на наставниот кадар за креирање видео содржини за едукативни цели.

3.3 Цели и задачи на истражувањето (општа и специфична)

Општата цел на истражувањето е да се испита потребата на училиштата, односно на наставниците за креирање и примена на видео содржини за наставни цели и нивниот капацитет за развој во тој контекст.

Посебна (специфична) цел е да се обучат 16 наставници (по земја партнер) од 4 училишта (основно и средно) за креирање и примена на видео содржини за наставни цели:

Од вака поставената цел, произлегуваат следните задачи на истражувањето:

- Да се испитаат мислењата на наставниците за тоа колку се подготвени (имаат желба) да учествуваат на обука за креирање видео содржини за наставни цели, односно стекнување дигитални компетенции.
- Да се испитаат ставовите и мислењата на наставниците во однос на важноста од користење на видео содржини во наставниот процес: во однос на мотивацијата на учениците, динамичноста на наставата, постигнување подобри резултати итн.
- Да се испитаат мислењата на наставниците доколку имале искуство во креирање видео содржини
- Да се истражат мислењата на наставниците за тоа колкаво знаење имаат за некои алатки за креирање видео содржини
- Да се испитаат мислењата на наставниците за најефективниот начин за интегрирање видео содржини во програмите по одделни теми на настани

3.4 Примерок прашалник

Примерокот ќе се состои од 100 наставници од основните и средните училишта од сите партнерски земји, кои ќе бидат избрани по случаен избор.

Планирано е прелиминарно истражување на 15-20 наставници за проверка на прашалникот.

3.5 Методи на истражување, техники и инструменти

Од техниките на истражување, техниката на анкета ја сметаме за најсоодветна за нашето истражување и од тие причини одлучуваме за соодветниот истражувачки инструмент што ќе се примени, а тоа е анкетен лист (прашалник) со прашања од затворен тип со кој ќе собира мислења и ставови на наставниците според истражувачкиот проблем. Прашалникот ќе содржи 20-30 прашања, од кои првите 4-5 се општи и се однесуваат на: училиштето во кое работат: основно или средно, години работен стаж, возраст и слично како независни варијабли, кои потоа ќе ги положиме преку одговорите на наставниците.

Се одлучуваме за онлајн анкета преку формуларот на Google.

Во статистичката обработка ќе се користи стандарден статистички пакет SPSS (Statistic package for Social Sciences).

Според стандардната методологија на истражување, по обработката на податоците, следува нивна анализа и интерпретација.

4. Прашалник

Почитувани наставници/професори,

Најљубезно Ве замолуваме искрено да одговорите на прашањата кои следат. Анкетата е целосно анонимна и Вашите одговори ќе бидат искористени само за потребите на истражувањето за Еразмус + проектот , чиј што носител е Кинотека на РС Македонија.

Анкетата нема да ви одземе повеќе од 5-6 минути.

1. Пол:

- A) машки
- B) женски

2. Училиште во кое работите:

- A) Основно училиште
- B) Средно училиште

3. Училиштето во кое работите е во:

- A) Градска средина
- B) Приградска средина
- B) Селска средина

4. Доколку сте во основно училиште, одговорете дали сте во:

- A) Одделенска настава
- B) Предметна настава

5. Доколку сте во средно образование, одговорете дали предавате:

- A) Општообразовни предмети
- B) Стручни предмети

6. Образование :

- A) Вишо
- B) Високо
- B) Магистер на науки
- Г) Доктор на науки

7. Години на работно искуство:

- А) До 10 г.
- Б) До 20 г.
- В) До 30 г.
- Г) Над 30 г.

8. Возраст:

- А) До 30 г.
- Б) Од 31-40 г.
- В) Од 41-50 г.
- Г) Над 50 г.

9. Колкаво ниво на умешност/искуство поседувате за изработка на ВИДЕО СОДРЖИНИ за потребите на наставата?

- А) Високо ниво
- Б) Средно ниво
- В) Мало ниво
- Г) Не поседувам никакво искуство/умешност

10. Дали некогаш сте размислувале за можноста да создадете (креирате) видео за потребите на наставата?

- А) Многу често размислувам
- Б) Често размислувам
- В) Малку сум размислувал/а
- Г) Никогаш не сум размислувал /а

11. Колку, според вас е значајно секој наставник/професор да поседува вештини со кои би можел да создава видеа за потребите на наставата ?

- А) Многу
- Б) Средно
- В) Малку
- Г) Воопшто не е важно

12. Според вас, основната цел на креирањето и користењето видео содржини во наставата е :

- А) Да се подобри мотивираноста на учениците во наставата
- Б) Да се подобрат резултатите од учењето
- В) Да се добијат применливи знаења
- Г) Да се оствари комуникација со родителите и заедницата
- Д) Сè горенаведено

13. Дали досега сте посетувале обуки за да ги подобрите вашите вештини за креирање на видеа со наставни содржини?

- А) Да, преку обука од БРО (Биро за развој на образованието)
- Б) Обуки и курсеви организирани од други институции
- В) Десеминација од страна на колеги што го познаваат процесот
- Г) Самостојно се обучувам преку ЈУТЈУБ
- Д) Ништо од горенаведеното

14. Дали имате желба да учествувате на обука за креирање на видеа за потребите на наставата?

- А) Да, со огромно задоволство
- Б) Со задоволство
- В) Малку сум заинтересиран/а за ова
- Г) Не сум заинтересиран/а воопшто

15. Според Вас, кој е најдобриот начин наставниците/професорите да се охрабрат да користат многу повеќе видео содржини во наставата?

- А) Преку дополнителна мотивација (курсеви, дополнителни обуки)
 - Б) Преку обезбедување техничка поддршка
 - В) Преку градење на култура за креирање видео содржини во рамките на училиштата
 - Г) Создавање на аматерски филмски клубови во училиштата
- (Заокружете само 1 одговор)

16. Кои етички прашања треба да ги земете предвид кога создавате и споделувате видео содржини со ученици?

- А) Авторски права
- Б) Приватност
- В) Заштита на податоци
- Г) Заштита од дискриминација

(Заокружете само 1 одговор)

17. Кој е најефикасен начин за да се вметне видео содржина во различни наставни предмети?

- А) Како дополнување на традиционалните училишни методи што вклучуваат предавања во училница
- Б) Како предмет на евалуација
- В) Како начин на внесување поголема визуализација во наставата
- Г) Начин за поефикасно усвојување на содржините

(можете да заокружите повеќе од 1 одговор)

18. Колку според Ваше мислење, создавањето и користењето на видео содржини ќе го подобри квалитетот на наставата?

- А) Извонредно многу
- Б) Многу
- В) Малку
- Г) Воопшто нема да има подобрување

19. На кој начин би ги мотивирале учениците да креираат сопствено видео за наставни цели?

- А) Со обезбедување опрема и софтвер
- Б) Со нудење поддршка и водство
- В) Со вметнување видео проекти во наставата и домашните задачи
- Г) Сè горенаведено

20. Според Вас, што ви треба да совладате за да создадете добра едукативна видео содржина?

- А) Пишување сценарио
- Б) Работа со камера
- В) Монтирање на видео содржините
- Г) Теорија
- Д) Сè што е наведено

20. Според Вас, што Ви треба да совладате за да создадете добра едукативна видео содржина?

- А) Пишување сценарио
- Б) Работа со камера
- В) Монтирање на видео содржините
- Г) Теорија
- Д) Сè што е наведено

21. Сметате ли дека видео содржините треба да ги приближите до ученици со посебни потреби со користење на титли, знаковен јазик или аудио коментари?

- А) Да
- Б) Не

22. Каква улога, според Вас, може да има создавањето видео содржини во односите помеѓу наставниот кадар, учениците и семејствата?

- А) Во градење доверба и врски
- Б) Промоција на заеднички вредности и цели
- В) Поддршка на различноста и индивидуалноста
- Г) Сè што е наведено

23. Кој е најефикасен начин за промоција на едукативни видео содржини создадени од наставниот кадар?

- А) Социјални медиуми
- Б) Училишните веб страници
- В) За време на училишни настани и средби
- Г) Комбинација од горенаведеното

24. Дали снимавте часови и видео материјали за време на пандемијата?

- А) ДА
- Б) НЕ

25. Доколку сте снимале часови или видео материјали, на кои платформи ги објавувавте?

- А) YouTube
- Б) eTwinning
- В) Едуино
- Г) Друго

Ви благодариме!

5. Анализа и интерпретација на резултатите од истражувањето

Кратко објаснување за тоа како да се анализираат и интерпретираат резултатите од истражувањето:

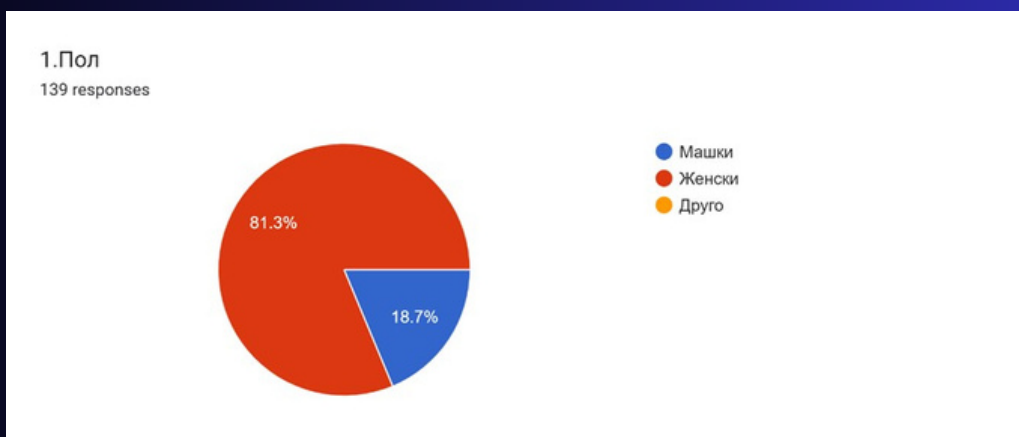
Анализа - се наведува процентот и бројот на испитаници кои одговориле на прашањето, а толкувањето следува како конечен заклучок од сумираните одговори.

Анализа: Според добиените податоци прикажани графички, повеќе од половина од испитаниците, односно 57,6% или 80 испитаници поседуваат средно ниво на вештина за креирање видео содржини за едукативни цели. 23,7% или 32 испитаници поседуваат високо ниво на вештина. 15,8% (22) испитаници изјавиле дека имаат ниско ниво на вештина, а само 3% изјавиле дека немаат искуство во креирање видео содржина.

Толкување: Ако се земе предвид процентот на наставници кои имаат средно, ниско и без искуство, кој во нашето истражување изнесува 42,5%, може да се заклучи дека на наставниците и понатаму им е потребна обука за да постигнат соодветни компетенции за производство на квалитетна видео содржина.

Појаснување: Ова е само пример што значи анализа, а што толкување. Во спротивно, за секое прашање не треба да пишувате анализа на зборот или толкување на зборот.

Според графичкиот приказ, во нашето истражување учествувале 139 наставници, од кои 113 или 81,3% биле од женски и 26 или 18,7% од машки пол. Во Република Македонија женскиот пол доминира во наставничката професија, така што таа тенденција се одразува и во нашето истражување. Појаснување: за општите прашања (1-8) не е потребно толкување. Доволна е само анализа на одговорите.

5.1 Анализа на резултати од прашалникот

5.1.1 Северна Македонија

Врз основа на добиените и обработените (анализирани) податоци од анкетниот лист, можеме да констатираме следниве заклучоци, кои ги добивме од емпириското истражување.

- Општа констатација (заклучок) е дека наставниците во СР Македонија имаат потреба од обуки за креирање на видео материјали за потребите на наставата, со цел нејзино освременување, поголема активност и динамичност на наставниот процес. Имено, на наставниците им е потребна умешност да креираат сопствени видеа кои ќе ги користат за наставни цели, што подразбира потреба од соодветна и организирана обука , со цел да бидат успешни во таа вештина. Во прилог на овој заклучок е податокот дека добар број од анкетираниите наставници размислувале за можноста да креираат сопствено видео (но поради незнаење можеби никогаш не го направиле тоа) што ни дава за право да констатираме дека имаат потреба да бидат оспособени за создавање на видео клипови кои ќе ги користат во воспитно-образовниот процес.
- Користењето на видео содржини во голема мера ќе ја зголеми мотивираноста на учениците (која за жал со доминантната пасивна настава е на извонредно ниско ниво), а воедно ќе се подобрат резултатите од учењето, што би резултирало со стекнување потрајни, а пред се` применливи знаења кои ќе можат функционално да се искористат. Со користењето на видео содржини ќе се зголеми интересот на учениците во воспитно-образовниот процес, а ќе можат да се влијае на когнитивните и конативните процеси на личноста, што е и услов за квалитетна настава.

- Констатиравме дека наставниците се согласни дека споделувањето на видео содржини треба да се прави со почитување на етичките определби и норми без да се наруши нечиј интегритет, без да се поттикнуваат стереотипи и предрасуди, нетрпеливост и омраза, а со промовирање на разликите како вредност . Значи, етичкиот кодекс во кретирањето на видео содржините треба да биде на високо ниво и секогаш во прв план.
- Не е исклучена можноста и учениците да се поттикнат да создаваат сопствени видеа, а за тоа се потребни преуслови од типот: техничка опрема, соодветен софтвер, помош и секако охрабрување од страна на наставниците и соучениците.
- Во однос на тоа кои потешкотии треба да ги надминат при креирање на сопствено видео, наставниците сметаат дека треба да совладаат: пишување на сценарио (иако не е исклучена можноста за користење на содржини од учебниците или прирачниците), потоа работа со камера, монтажа, а секако и совладување на соодветна теорија како предуслов за практичните активности.
- Констатиравме дека наставниците се на мислење дека видео содржините треба да ги направат достапни за децата со посебни потреби, но наша препорака е на оваа проблематика да се работи повеќе и посистематски, бидејќи многу наставници се соочуваат со незнаење како да ги направат тоа, бидејќи немаат доволно компетенции од оваа област – работа со деца со одредена попреченост. Не случајно, семинарите за инклузивност се едни од најбараните во професионалниот развој на наставниот кадар кај нас. Но, многу малку или воопшто досега не се размислувало за оваа проблематика – доближување на видео содржините до децата со попреченост преку титли, знаковен јазик и подготовка на аудитивни материјали за децата кои имаат некоја попреченост од областа на специјалната педагогија: нарушен слух, слабовидност и слепило, интелектуална или говорна попреченост.
- Со креирањето на сопствени видео материјали и нивно користење во воспитно-образовниот процес, можат да се поттикнат градењето на односи и врски на доверба меѓу наставниците, учениците и семејството и да се промовираат универзални вредности : хуманост, солидарност, меѓусебно почитување, толеранција и сл.

- Наставниците сметаат дека промоцијата на креирањето на видео содржини може да се одвива преку веб страната на училиштето која треба постојано да се одржува и надградува, потоа преку училишни настани како приредби и патронен празник, Ден на екологијата и сл., како и преку социјалните медиуми.
- Констатиравме дека наставниците кои за време на пандемијата снимале часови најмногу ги објавувале преку единствениот образовен портал одобрен од МОН- ЕДУИНО.
- Завршна констатација: Обуката за креирање на видео содржини треба да се сфати како многу благородна идеја која ќе ја поттикне креативноста кај нашите наставници, а креативни наставници се најголемата претпоставка и мотивација за креативни ученици, кои со интерес ќе бидат вклучени во наставата, која наместо пасивно предавање ќе резултира со аудио-визуелни содржини што ќе ги подобрат резултатите од учењето, ќе помогнат содржините да бидат појасни, поразбирливи и усвоени со висок степен на мотивација, а сето тоа ќе придонесе да се реализира наставен процес во кој наместо на памет научени знаења (кои многу брзо се забораваат), учениците да стекнуваат функционални, трајни и применливи знаења. Од друга страна пак, наставниците ќе стекнат важна компетенција која дотогаш ја немале.

5.1.2 Бугарија

Според прашалникот направен преку бугарските наставници, може да се наведат следните заклучоци.

- Како прво, наставниците во Бугарија навистина ја разбираат потребата од видео материјали во нивната работа. За жал, тие не се чувствуваат подготвени да создаваат такви материјали. Тие редовно размислуваат да користат видео клипови или филмови на нивните часови, но не се квалификувани да ги креираат и не знаат каде да најдат такви информации. Така, можеме да заклучиме дека навистина им требаат знаења и вештини кои можат да се дадат на соодветен курс.
- Второ, резултатите покажуваат дека на учениците во денешно време им се потребни креативни и иновативни методи за подобрување на нивните резултати и мотивација. Користењето видео содржини е еден од најефикасните и најинтересните начини за тоа. Тоа води кон зголемување на интересот на учениците и на квалитетот на образованието.
- Според истражувањето, наставниците се согласуваат дека заштитата на податоците треба да биде најважна кога споделуваат видео содржини. Други аспекти кои треба да се почитуваат се авторските права, приватноста, заштитата од дискриминација. Овие резултати значат дека наставниците се свесни за етичките норми.
- Друг важен заклучок е дека учениците треба да се охрабрат да креираат сопствена видео содржина во различни форми – проекти, домашни задачи, наставни задачи итн. Но, има неколку проблеми што треба да се решат. Тоа се: обезбедување опрема и софтвер, поддршка и насоки.
- Друга важна точка е дека видео содржините треба да бидат достапни за децата со посебни потреби. Тоа би можело да биде одличен ресурс, но мора да се користи внимателно и да се прилагоди на различни деца и различни случаи. Затоа најдобрата препорака е да се работи на секој случај конкретно.

- Тешкотиите кои треба да се надминат според наставниците се: пишување сценарија, снимање работа, монтажа на видео содржина и теорија. Тоа значи дека педагозите треба да ја подобрат својата квалификација во сите аспекти на создавање видео содржина.
- Последно, но не и најмалку важно, истражувањето покажува дека бугарските наставници биле навистина креативни за време на пандемијата. Снимале видеа или користеле видео материјали од различни платформи. Тоа значи дека бугарските педагози се подготвени да зачекаат во креирање и споделување видео содржини, но не знаат како да го направат тоа професионално.

Краен заклучок: Бугарските наставници јасно ја разбираат потребата од користење видео содржини во образовниот процес. Тие се креативни и иновативни, но немаат компетенции да создаваат свои клипови или филмови. Сигурно ќе се зголеми мотивацијата и интересот на учениците доколку креираат и видео содржина. Обуката за наставниците треба да доведе до подобри резултати во секој образовен аспект.

5.1.3 Србија

Заклучоци

Истражувачкиот прашалник служи како емпириски инструмент за детално испитување на усвојувањето, користењето и педагошките импликации на видео содржините во српските образовни институции. Истражувањето вклучува 25 прашања, од кои осум се од демографска природа, кои опфаќаат варијабли како што се пол, возраст, образовни квалификации и професионално искуство. Останатите 17 прашања се специјализирани, фокусирајќи се на нијансираните аспекти на користењето на видео содржините во образовната педагогија. Истражувањето предизвика одговори од робустен примерок од 129 едукатори, со што се обезбеди сеопфатен и статистички значаен преглед на тековниот образовен пејзаж во Србија.

Демографско профилирање

Родов диспаратет: Истражувањето открива изразена родова нерамнотежа во српскиот образовен сектор, со преовладување на женските воспитувачки (76,7 %) во споредба со нивните машки колеги (23,3 %). Оваа демографска искривеност е показател за родовата природа на образовната работна сила во Србија.

Образовни акредитиви: Испитаниците во истражувањето се претежно добро образовани, при што мнозинството поседуваат високообразовни дипломи и помал, но сепак значителен дел со магистерски дипломи. Ова го нагласува високото ниво на академски квалификации меѓу српските просветители.

Институционална застапеност: Истражувањето опфаќа избалансиран пресек на едукатори и од основните (55 %) и од средните (45 %) образовните институции, со што се обезбедува разновидна застапеност низ образовниот спектар во Србија.

Длабински аналитички увиди

Инклузивност и универзален дизајн за учење: убедливо 66,1 % од српските едукатори се залагаат за зголемување на пристапноста до видео содржините за да се грижат за учениците со посебни образовни потреби. Ова не е само статистика, туку јасен повик за образовни реформи. Наставниците препорачуваат да се користат универзални принципи за дизајн како што се преводи, знаковен јазик и аудитивни коментари. Ова не се само додатоци, туку суштински елементи кои можат да го направат образованието поправедно. Ова откритие е показател за зголемена свест и посветеност за инклузивно образование кај српските просветители. Исто така, сугерира дека постои колективна свест за моралните и етичките императиви на образованието достапно за сите, без оглед на нивните физички или когнитивни способности.

Педагошка разновидност на видео содржините: значителен 55,1 % од испитаниците сметаат дека видео содржината може да има повеќеслојна улога во подобрувањето на педагошките резултати. Ова е значително мнозинство, што сугерира дека видео содржината не се гледа само како дополнителна, туку како основна педагошка алатка. Овие улоги опфаќаат поттикнување доверба и меѓучовечки односи меѓу воспитувачите и учениците, зајакнување на заедничките вредности и цели и негување на разликоста и индивидуалноста. Ова ја нагласува педагошката разновидност и мултифункционалноста на видео содржините во српските образовни услови. Исто така, укажува на пошироко разбирање на образованието како холистички потфат што оди подалеку од само академски достигнувања.

Стратешка дисеминација и достапност: Мнозинството едукатори (71,1 %) поддржуваат мултимодален пристап за ефективно ширење на едукативни видео содржини. Ова е силно одобрување за разновидна комуникациска стратегија. Пристапот ги спојува традиционалните платформи како училишните веб-страници со современите медиуми како социјалните медиуми и настаните лично. Ова сугерира дека наставниците не се само креатори на содржини, туку и стратешки комуникатори кои ја разбираат важноста да допрат до својата публика преку повеќе канали. Таа се залага за разновидна и стратешка методологија на терен што може да го максимизира влијанието и ангажманот.

Дигитална отпорност за време на пандемијата: Пандемијата COVID-19 беше клучна за проценка на дигиталната отпорност и приспособливост на образовните институции. Алармантно, само 24,4 % од српските просветители се занимавале со снимање на часови во овој период. Ова не е само статистика, туку црвено знаме што сигнализира критична празнина во дигиталната подготвеност. Открива блескава празнина во дигиталната подготвеност и приспособливост и сугерира дека српските образовни институции биле затечени од ненадејната промена на учење на далечина. Ова укажува на итна потреба за градење дигитална отпорност преку обука и развој на инфраструктурата.

Професионален развој и зголемување на вештините: Вознемирувачки 55 % од испитаниците откриле дека не поминале никаква формална обука за создавање и користење на едукативни видео содржини. Ова е значително мнозинство и ја нагласува критичната празнина во пејзажот за професионален развој за српските просветители. Ја нагласува потребата за насочени иницијативи за зголемување на вештините кои можат да ги опремаат наставниците со техничките и педагошките вештини потребни за ефективно искористување на видео содржините во нивните наставни практики.

Мотивациска динамика: Истражувањето открива донекаде амбивалентен мотивациски пејзаж меѓу српските едукатори во однос на усвојувањето на видео содржини. Додека 40,3 % покажуваат склоност кон негово искористување, значителни 42,6 % остануваат двосмислени. Ова не е обична поделба, туку сложена интеракција на мотивациони фактори што може да вклучи институционална поддршка, перципирана ефикасност и личен интерес. Тоа сугерира дека иако постои подготвеност да се усвојат нови технологии, постои и значително ниво на двоумење, веројатно поради недостаток на обука, институционална поддршка или дури и лични верувања за ефикасноста на видео содржините во образовните услови.

Импликации, препораки и идни траектории

Наодите од истражувањето нудат мноштво акциони согледувања и стратешки императиви. Најнапред меѓу нив е итна потреба од насочени програми за професионален развој кои се фокусираат на унапредување на вештините на наставниците во креирањето и ефективно педагошко искористување на видео содржините.

Дополнително, српските образовни институции мора да дадат приоритет на имплементацијата на принципите на универзален дизајн за да ја направат образовната содржина поинклузивна и подостапна. Понатаму, треба да се усвои мултимодален и стратешки пристап за ефективно ширење и промоција на образовните содржини, користејќи ги и онлајн и офлајн платформите.

Со оглед на сложената мотивациска динамика откриена со истражувањето, идните истражувања би можеле да навлезат подлабоко во разбирањето на основните фактори кои влијаат на подготвеноста или неподготвеноста на воспитувачите да усвојат видео содржини во нивните педагошки практики.

Заклучни забелешки

Истражувањето служи како суштински придонес кон нашето разбирање на моменталната состојба на користењето на видео содржините во српските основни и средни образовни институции. Ова не е само академска вежба, туку критички потфат кој има далекусежни импликации за образовната политика, педагошките стратегии и институционалните практики во Србија. Истражувањето го осветлува и неискористениот потенцијал и повеќеслојната корист на видео содржините во образовните услови. Открива дека видео содржината не е само дополнителна алатка, туку има потенцијал да ги револуционизира процесите на настава и учење со тоа што ќе ги направи поинтерактивни, ангажирани и инклузивни.

Сепак, истражувањето исто така строго ги истакнува постојните празнини, предизвици и области кои бараат насочени интервенции. Ова не се мали пречки, туку значајни пречки што треба да се решат преку заеднички напори што ги вклучуваат креаторите на политиките, образовните лидери и наставниците.

Празнините во професионалниот развој, на пример, не се само индивидуални недостатоци, туку системски прашања кои бараат сеопфатна ревизија на постоечките програми за обука. Слично на тоа, недостатокот на дигитална подготвеност изложен од пандемијата не е само логистички предизвик, туку стратешка ранливост што бара итно внимание.

Како такви, наодите од истражувањето треба да послужат како катализатор за формулирање политики, стратешко планирање и насочени интервенции насочени кон оптимизирање на педагошката ефикасност и инклузивноста на видео содржините во српските образовни услови.

Истражувањето, исто така, отвора можности за идни истражувања, особено во разбирањето на сложената мотивациска динамика меѓу наставниците и институционалните бариери кои го попречуваат ефективно спроведување на видео содржините. Ова не се периферни прашања, туку централни грижи кои имаат директно влијание врз квалитетот на образованието и бараат длабинска истрага.

Накратко, истражувањето служи и како огледало и како прозорец: огледало што ја одразува моменталната состојба на работите во српските образовни услови и прозорец што отвора можности за идни иновации и подобрувања. Тоа е основен документ кој обезбедува и дијагностичка проценка и стратешки патоказ за ефективна интеграција на видео содржините во српските образовни практики.

5.1.4 Словенија

Заклучоци

Анкетата која ја пополнија 165 наставници од основните и средните училишта низ Словенија, покажа дека наставниците имаат голема желба да воведат видеа во процесот на учење. Само мал процент од испитаниците не размислуваат за тоа, бидејќи веројатно немаат знаење или не се мотивирани за такво учење. Мнозинството од испитаниците сметаат дека тоа е важно, бидејќи ја подобрува мотивацијата на учениците или помага во стекнување нови знаења. Повеќето од нив немаат искуство, бидејќи сè уште немаат посетено обука на тема видео снимање. Постои интерес кај наставниците да научат да снимаат. Отворени се за едукација на оваа тема, очекуваат дополнителна едукација на оваа тема. Потребна ви е и техничка поддршка за оваа работа, која е нејзината основа. Наставниците се свесни за потребата од авторски права, заштита на податоците и приватност. Повеќето веруваат дека најефективниот начин за поставување видео содржини во различни предмети како додаток на традиционалните училишни методи кои вклучуваат предавања во училница. Воведувањето видео содржини го гледаме како зголемување на визуелизацијата во учењето и поефективен прием на содржината.

Наставниците го гледаат ова како позитивно влијание. Мнозинството наставници се на мислење дека влијанието на создавањето и користењето видео содржини врз квалитетот на наставата е умерено или малку позитивно. Тие сметаат дека на учениците им е потребна поддршка и насоки при креирањето на видео содржини за едукативни цели и дека видео проектите треба да бидат вклучени во наставата и домашната работа.

За да се создаде добра едукативна видео содржина, наставниците се на мислење дека е неопходно да се совладаат одредени вештини, а повеќето од нив сметаат дека уредувањето видео содржини припаѓа на овие вештини. Повеќе од половина од анкетираниите наставници се на мислење дека е неопходно видео содржините да им се доближат на учениците со посебни потреби со помош на титл, знаковен јазик или аудио коментар. Креирањето видео содржини во односите меѓу наставниците, учениците и семејствата може да има различни улоги.

Повеќето наставници веруваат дека ова може да биде за да се изгради доверба и однос, да се промовираат заедничките цели и вредности, тоа може да биде средство за славење на различноста и индивидуалноста или може да биде мешавина од сето горенаведено. Најефективен начин за промовирање на едукативни видео содржини е преку социјалните медиуми, веб-страницата на училиштето, нивното презентирање на училишни настани и состаноци или комбинација од сето горенаведено. Истражувањето покажа дека повеќе од половина од испитаниците снимиле часови и видео материјали за време на пандемијата на ковид-19. Најмногу беа објавени на порталот Арнес.

5.1.5 Шпанија

Вовед

Датотеката „Општи резултати од шпанското истражување“ е развиена од г. Хоакин Мартин де Сааведра Рохас (претседател на Асоцијација Екстремундо), користејќи ги оригиналните резултати од регионалното/националното собирање податоци спроведено од г-ѓа Марија Викторија Чапаро Галего (заменик-претседател во Asociación Extremundo) и г-дин Хоакин Крузалегуи Гуион (Одговорно лице за односи со Латинска Америка во Asociación Extremundo).

ГЛАВНИ ШПАНСКИ ФАКТИ:

- Полови: се истакнува женскиот поради учеството на речиси 70% од анкетираниите наставници кои не се мажи од вкупен број од 126 лица;
- Обезбедено образование: до 88, 9% од анкетираниите наставници работат во средните училишта;
- Локации: повеќе од 50% (всушност 60%) од анкетираниите наставници работат во рурални средини;
- Наставни предмети: без разлика дали наставниците работат во основните или средните образовни центри, повеќето од нив не предаваат општи предмети, туку специфични;
- Нивоа на образование: 59% од интервјуираните наставници имаат диплома, додека 36, 5% имаат магистерски и/или докторати соодветно;
- Работни искуства: обично анкетираниите наставници имаат искуство од 10 години или помалку;
- Возраст: најчести возрасни групи се 41-50 (45, 2%) и 50+ (30, 2%);
- Вештини: 81% сметаат дека имаат основни или умерени вештини за креирање и монтирање видеа;
- Подготвеност: 85, 2% сметаат дека се желни за создавање видеа за дидактички цели;
- Важност на вештините: огромното мнозинство верува дека поседувањето на овие вештини е доста важно;
- Зошто: 126-те интервјуирани наставници мислат дека едукативните видеа можат да имаат корист од различни целни групи како што се учениците, семејствата и заедниците;

- Видео обуки: шпанските наставници покажаа дека повеќето од нив не посетувале соодветни курсеви за обука за создавање и издавање видео, но тие се подготвени да го сторат тоа;
- Охрабрување на наставниците: според резултатите, наставниците може да се охрабруваат на различни начини како техничка поддршка или курсеви за обука;

Главни стравови:

- Заштитата на податоците и приватноста ги ограничуваат наставниците да снимаат видеа каде што се вклучени ученици;
- Влијанија: 85,7 % мислат дека употребата на видеа на часови носи позитивни влијанија;
- Мотивации: повеќето од наставниците се подготвени да ги мотивираат учениците да преземат акција во креирањето на едукативни видеа;
- Мастеринг: 73 % веруваат дека се бара да се совладаат различни фактори како што се скрипти или работа со камера;
- Посебни потреби: 90 % се наменети за обезбедување дополнителни ресурси на учениците со посебни потреби како што се преводи или знаковен јазик;
- Меѓусебни односи: повеќето од нив сметаат дека создавањето видеа може да ги подобри односите помеѓу следните целни групи: наставници, ученици и семејства;
- Промоции: комбинацијата на веб-страници на образовни центри, социјални мрежи и настани што се одржуваат во тие образовни центри е најдобриот начин за промовирање на дидактички видеа создадени од наставниците според нив;
- Ковид-19: за време на пандемијата, речиси 58 % од испитаните наставници снимиле часови или материјали во видео, користејќи платформи различни од YouTube или eTwinning.

Заклучоци и препораки

Мора да се земе предвид дека повеќето од наставниците во Шпанија се жени.

Се препорачува да се има предвид дека работат во средни училишта, што е важно поради возраста на потенцијалните ученици вклучени во видео-проекти (колку се постари, толку подобро за тие проекти);

Неопходно е да се земе предвид дека Asociación Extremundo се фокусираше на анализа на многу конкретна цел: граѓани од шпанскиот регион Екстремадура, кој е прилично рурален (дополнителни пречки кои не треба да се забораваат за време на фазата на имплементација на #AndAction);

Се препорачува да се земе предвид дека, според нив, тие веќе имаат некои вештини за главната тема на проектот KA220-SCH (може да биде добра идеја претходно да се проверат тие вештини за да се идентификува различната експертиза во групите учеснички);

Главен шпански профил:

Според горенаведените информации, најчестиот профил кој бил истражуван од здружението Екстремундо е оној на професорка во средно училиште од рурална средина која предава неопшт предмет, има високо образование, има 10 или помалку долгогодишно искуство, има помеѓу 41 и 50 години, има основни или умерени вештини за креирање и уредување видеа, желен е за креирање видеа за дидактички цели, смета дека е важно да се поседуваат вештини поврзани со проектот, смета дека едукативните видеа имаат различна корист целните групи, препознава дека не посетувала соодветен курс за обука на тековната тема на проектот, но е подготвена да го стори тоа, верува дека наставниците може да се охрабрат на различни начини како техничка поддршка, стравува од заштита на податоците и приватност, вели дека употребата на видео на часовите носи позитивно влијание, е подготвена да ги мотивира своите ученици, смета дека се бараат различни фактори како скрипти или работа со камера за да се совлада едукативното креирање видео, е за обезбедување на учениците со посебни потреби со дополнителни ресурси, смета дека односите меѓу наставниците, учениците и семејствата може да се подобри благодарение на создавањето видео, смета дека е потребно да се комбинираат неколку ресурси за подобро да се промовираат дидактичките видеа создадени од наставниците и за време на пандемијата има снимено часови, користејќи непопуларни платформи.

Шпанските наставници покажуваат јасна волја и активно учество; во основа тие се подготвени да продолжат да учат и да се усовршуваат (може да се искористи за да се извлече најдоброто од нив во секоја фаза од #И Акција, со цел да се поднесе одличен финален извештај);

Шпанските наставници признаваат дека не посетувале соодветен курс за обука за создавање и монтажа на видео (тоа ни нуди одлична шанса за прв пат да им обезбедиме многу професионални курсеви за обука);

На шпанските наставници им недостасуваат компетенции (знаење + вештини + ставови) за тоа како да се справат со предизвиците како заштита на податоците и приватноста (како да се менаџираат овие теми на професионален начин може да се додаде на нашите курсеви за обука некако за да се збогатат уште повеќе нивните искуства);

Шпанските наставници промовираат инклузија за учениците со посебни потреби (како подобро да им се помогне на овие ученици во врска со создавањето и издавањето видео би можело да се додаде на нашите курсеви за обука некако за да се збогатат уште повеќе нивните искуства);

Наставниците по шпански работат со некои платформи, но тие не ги користат сите потенцијални интернет понуди (исто така може да се додадат на нашите курсеви за обука некои сесии за да се запознаете како да ги искористите вистинските предности на YouTube или eTwinning).

6. ...и Акција! партнери

6.1 Кинотека на Република Северна Македонија

6.2 Здружение традиции образование историја и култура

6.3 ЕДЦ Екседра Асоцијација за едукација во полето на природни науки, уметност и архитектура

6.4 Асоцијација Екстремундо

6.5 Ириг Мој Град

Asociación
Extremundo

КИНОТЕКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
KINOTEKA E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
CINEMATHEQUE OF REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

СДРУЖЕНИЕ
ТРАДИЦИИ
ОБРАЗОВАНИЕ
ИСТОРИЈА И
КУЛТУРА

IRIG
moj grad

EXEDRA